VAPAUS

Ilmestyy tiistaina, torstaina ja lauantaina
Perustettu 1917

Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti

No. 69 — Vol. LI vuosikerta — Sudbury, Ont. — Tiistai, kesäk. 13 p. — Tuesday, June 13, 1967

Rotukahakoita eri puolilla USAta

Poliisi ampui poispäin juosseen neekerinuorukaisen kuoliaaksi aiheuttaen siten tummaihoisten mellakoinnin

Tampa, Fla. — Tampan slummialueella oli maanantaina yhteenottoja mellakoivien neekerien ja väkivaltaa käyttäneiden poliisien välillä.

Neekerien mellakoinnin aiheutti se, kun eräs valkoihoinen poliisi ampui yhdeksäntoista-vuotiasta neekeriä selkään. Tämä neekerinuorukainen, jonka asianomainen poliisi sanoi juosseen pakoon murtovarkauspaikalta, kuoli saamansa haavan johdosta.

Rotukahakoita ja mielenosoituksia oli viikonvaihteen aikana kolmessa muussakin yhdysvaltalaiskaupungissa. Tampassa tapahtuneiden yhteenottojen lisäksi oli mellakoita Prattvillessa, Alabamassa ja Philadelphiassa.

Mustien valtaa suosittaleva Stokely Carmichael vangittiin Prattvillessa poliisien väittäen hänen uhanneen "repiä kauppalan palasiksi".

Tampan neekerialueen koko keskus oli maanantaina liekkien vallassa ja poliisit sanovat usean neekerin haavoittuneen.

Värillisten ihmisten aseman parantamisen hyväksi toimivan järjestön Tampan osaston presidentti, 36-vuotias Robert Gilder sanoi tiedon nuoren Chambersin ampumisesta levinneen väestön keskuuteen kulovalkean tavoin.

Kahakoissa sanotaan loukkaantuneen toistakymmentä henkilöä, mukaanluettuna 10 valkoihoista. Sheriffin apulainen kuoli sydänhalvaukseen.

Tampaan lähetettiin järjestystä palauttamaan noin 400 kansalliskaartin miestä, mutta mellakat jatkuivat myöhään tiistaita vasten yöllä.

Prattvillessa sanotaan loukkaantuneen 3 poliisia. Osavaltion ja kansalliskaartin noin 200 miestä suoritti ratsian eräässä sikäläisessä rakennuksessa missä oli 30 peloissaan ollutta neekeriä.

Asevoimia lähetti mielenosoitusalueelle kuvernööri Lurleen Wallace komennuksella, että heidän tulee "ampua surmatakseen" jos se on tarpeellista järjestyksen palauttamisen kannalta katsoen.

Carmichael vangittiin eräästä kirkosta, missä oli menossa kansalaisvapauksien puolustajain kokous. Hänen vangitsemisensa aloitti mielenosoitukset ja mellakoinnit. Toisaalta Carmichael kieltäytyi hankkimasta itselleen takausta vapaaksi pääsyä varten ennen kuin vapautetaan myös 10 muuta neekeriä, joita syytetään kahakoiden kiihoittamisesta.

Student Non-Violet Co-ordination Committeen puhemiehet Atlantassa sanoivat, että Carmichaelin vangitseminen oli poliisiviranomaisten toimesta sodanjulistus neekereitä vastaan.

Carmichaelia syytettiin häiriön aiheuttamisesta sen jälkeen kun joku valkoihoinen autoilija oli väittänyt hänen uhatun haulikolla ampumisella erään neekerikirkon ohi ajaessaan. Carmichaelin takausmaksuksi määriteltiin $500.00. Viranomaisten toimesta on vihjailtu, että toisia pidätettyjä neekereitä vastaan voidaan nostaa vakavampia syytöksiä kuin mellakointiin kiihoittamissyytöksiä.

SNCC-järjestön puheenjohtaja Rapp Brown sanoi Atlantassa, että Vietnamissa olevien neekerisotilaiden pitäisi "tulla kotiin puolustamaan äitejään ja perheitään."

Hän sanoi kaikkien puheita, että Carmichaelin henki on vaarassa ja ilmaisi mielipiteen, että Prattvillen tapaus "on osa Amerikan gestapo-taktiikasta, jonka tarkoituksena on hajoittaa SNCC-järjestö ja samalla suorittaa kansantuhoa neekeriväestöä vastaan."

Washington. — Yhdysvaltain ylioikeus antoi maanantaina yksimielisen lausunnon, että osavaltiot eivät saa laatia mitään sellaisia lakeja, mitkä estävät eri rotuihin kuuluvien henkilöiden ns. seka-avioliitot.

Tuomari Earl Warrenin lausunto koskee erikoisesti Virginian rodunsekoitus-vastaista lakia, jonka perustuslaillisuudesta oli valkoihoinen Richard P. Loving ja hänen neekeripuolisonsa Mildred nostanut oikeusjutun.

Tämä ylioikeuden lausunnon sanamuoto on kuitenkin niin laaja, että sen perusteella voidaan pitää myös 15 muussa osavaltiossa voimassaolevat rotujen sekoittamisvastaiset lait perustuslakivastaisina.

Parlamentin ei tarvitse siunata talousavustusta

Ottawa. — Oikeusministeri Pierre Trudeau sanoi alahuoneen istunnossa perjantaina, ettei hän näe mitään syytä, miksi olisi tiedusteltava alahuoneen mielipidettä tuomari Leo Landrevillen eläkekysymyksestä.

Hän toisti aikaisemmin antamansa lausunnon, ettei mitään järjestelyjä ole tehty eläkkeen antamiseksi toimestaan eronneelle Landrevillelle, eikä hän antanut liioin mitään vihjettä siitä, miten hallitus siihen asiaan suhtautuu.

Tuomari Landreville erosi torstaina Ontarion ylioikeuden tuomarin toimesta, mistä hän olisi todennäköisesti muuten tullut erotetuksi parlamentin päätöksen perusteella.

Jotkut senaattorit ovat ilmaisseet mielipiteen, että Landreville ei olisi eronnut tuomarinvirasta ellei hänelle olisi etukäteen luvattu eläkettä.

Uuden demokraattisen puolueen edustaja Stanley Knowles kysyi perjantaina:

"Antaako (oikeus-) ministeri alahuoneelle vakuutuksen, ettei mitään toimestaan eronneen tuomarin eläkettä anneta mr. Landrevillelle ilman ettei asiaa ensin esitetä parlamentille?"

(Jatkuu sivulla 4)

USA lupasi, mutta me otimme, Eshkol

Tel Aviv. — Israelin pääministeri Levi Eshkol sanoi presidentti Johnsonin "luvanneen paljon", mutta lopulta Israel oli asiallisesti miltei yksinään konfrontaatiossa arabeja vastaan.

Hän kertoi USA:n sanoneen meille, että "40—50 merenrantamaata tulee allekirjoittamaan takauksen vapaasta laivakulusta Tiranin salmella," minkä arabimaat olivat sulkeneet.

"Me tutkimme tilannetta, ja havaitsimme, että se väheni kymmenkunnaksi maaksi ja lopulta kahdeksi tai kolmeksi maaksi, ja ehkä vain yhdeksi maaksi — Israeliksi," sanoi hän.

Nasser ei eronnutkaan presidentin virasta

Omaksui henkilökohtaisesti vastuun häviöstä; kansanjoukot vaativat häntä jäämään virkaansa

Kairo. — Toimien kansalliskokouksen ilmaiseman toivomuksen perusteella, presidentti Gamal Abdel Nasser peruutti lauantaina edellisenä iltana ilmoittamansa erotiedotuksen.

Perjantai-iltaisessa korkeasti tunnepitoisessa radiopuheessaan Nasser sanoi, että hän erottaa "täydellisesti ja ikuisesti" korkeista virkatehtävistään. Samalla kertaa hän nimitti maan perustuslakiin viitaten varapresidentti Zakaria Mohieddenin seuraajakseen.

Heti tämän tiedonannon jälkeen muodostui arabiliiton mielenosoituksia, esittäen toivomuksia, että Nasser harkitsisi uudelleen erokysymystään. Tämän jälkeen mr. Nasser suostui alistamaan eroanomuksensa Kansalliskokoukselle, mikä hylkäsi yksimielisesti hänen eropyyntönsä.

"Kansa on osoittanut, ettei se ole samaa mieltä kanssanne ja Te olette aina noudattaneet kansan tahtoa," sanotaan Kansalliskokouksen hyväksymässä päätöksessä presidentti Nasserille.

"Mikään taka-isku ei voi vaikuttaa Egyptin työhön," sanotaan päätöslauselmassa, "ja se työ voidaan loppuunsuorittaa Teidän johdollanne." Suuria väkijoukkoja kokoontui kaduille huutaen, "Nasser, Nasser". Paikalla olleet egyptiläiset arvioivat mielenosoituksella olleiden väkijoukkojen käsittäneen 100,000 henkilöä, huutaen tunnuksia, että Nasserin tulisi peruuttaa eroilmoituksensa.

Nasserin lisäksi esitti eroanomuksensa puolustusvoimien komentaja, kenttämarsalkka Abdel Hakim Amer ja puolustusministeri kenraali Shamseddin Badran.

Esittäessään erolausuntonsa, presidentti Nasser sanoi arabimaiden kärsineen taisteluissa häviön ja samalla hän otti henkilökohtaisesti kannettavakseen siitä vastuun.

KAHDEKSAN HENKILÖÄ KUOLI TAPATURMASSA

Antrim. — Kahdeksan nuorta henkilöä kuoli täällä lauantai-iltana kun eräs suuri kuormavaunu syöksyi heidän pienen autonsa päälle eräässä maanteiden risteyksessä.

Ontarion poliisien kertoman mukaan autossa olleet henkilöt — 21-vuotias Florence Brown sekä hänen sisaren- ja veljenlapsensa — näyttivät kuolleen paikalla. Muut onnettomuudessa kuolleet tytöt ja pojat olivat 9—18-ikävuoden välillä.

Haulikonpanos- ja Propanee-kaasulastissa ollut perävaunullinen kuorma-auto syttyi palamaan sen raahattua onnettomuusautoa allaan noin 1000 jalkaa. Osa haulikonpanoksista räjähti.

Kuorma-auton ajuri, 40-vuotias Johannes Bunnik, Portage la Prairiesta ja hänen apulaisensa, 35-vuotias Ray Caron, Winnipegista, selviytyivät tapaturmista vakavimmitta vammoitta.

Sairaalassa hoidettavana oleva Bunnik sanoi sunnuntaina, että onnettomuusauto oli menossa maantien yli kun hänen kuorma-autonsa iski siihen sivusta kello 11 aikaan illalla. Hän oli menossa Montrealista Winnipegiin.

Isku painoi kuorma-auton ajurin hytin useita jalkoja taaksepäin ja murskasi auton muodottomaksi.

Pahempaa räjähdystä peläten poliisit pitivät onnettomuuspaikan eristettynä useita tunteja.

God's Lake Narrows, Man. — Office Overloadin presidentti, 41-vuotias James S. Shore ja hänen kaksi torontolaista hallintohenkilökuntaansa kuuluvaa miestä hukkui viime perjantaina kun he yrittivät uida Wesechewanin lähettyvillä olevalta järveltä, mr. Shoren alas syöksyneestä lentokoneesta maihin. Tapaturmapaikka on noin 360 mailia Winnipegista pohjoiseen.

Neljätoistavuotias James Shore näki rannalta kun hänen isänsä hukkui yrittäessään uida järveen uponneesta lentokoneesta rannalle. Hän oli tullut yhdessä toisten seuralaisten kanssa vuokrakoneella vähän aikaisemmin rannalle kämppää valmistamaan koko seurueelle.

VIIME TIEDOT

Saigon. — Yhdysvaltain sotilaspiireistä ilmoitettiin maanantaina, että Etelä-Vietnamin viidessä pohjoisimmassa maakunnassa on ollut taas kovia taisteluja. Samalla kerrottiin, että Yhdysvaltain aloitteesta on Etelä-Vietnamista vapautettu 39 vakavasti sairasta vankia siinä toivossa, että Pohjois-Vietnamista vapautettaisiin yhdysvaltalaisia haavoittuneita vankeja.

Tel Aviv. — Pääministeri Levi Eshkol sanoi maanantai-iltana, että Israel yksinään päättää siitä, mitä valloitettuja alueita se pitää sotasaaliinaan ja mitä ei.

Kairo. — Yhdistyneen Arabitasavallan presidentti Gamal Abdel Nasser on antanut kannatuksensa arabimaiden huippukokouksen pidolle toivossa, että kokouksessa voidaan laatia yhteinen ohjelma arabien suhtautumisesta öljyyn, Israelin valloitussuunnitelmiin ja yhteisymmärryksen kehittämisestä arabien kesken.

Toronto. — Konservatiivipuolueen kansallisen johtokunnan presidentti Dalton Camp, joka aloitti kampanjan John Diefenbakerin sivuuttamiseksi johtajapaikalta, matkustaa tänä iltana lentäen Ottawaan, missä hänen uskotaan keskustelevan puolueen parlamenttijäsenten kanssa siitä, ryhtyykö hänkin henkilökohtaisesti tavoittelemaan kansallisen johtajan manttelia.

Varsova. — Puola katkaisi maanantaina diplomaattiset suhteensa Israeliin. Aikaisemmin on Neuvostoliitto, Bulgaria ja Tshekkoslovakia katkaissut diplomaattisuhteensa Israeliin viimeksimainitun hyökkäyksen johdosta arabimaita vastaan.

Jugoslavia antoi maanantaina varoituksen, että diplomaattisten suhteiden katkeaminen on vaarassa, ellei Israel vedä joukkojaan takaisin niihin asemiin, mistä hyökkäysoperatiot aloitettiin maanantaiaamuna.

Budapestista ilmoitettiin eilen illalla, että Unkari on myös katkaissut suhteensa Israeliin.

Gandhi arvosteli USA:n antamaa talousavustusta

New Delhi. — Intian pääministeri mrs. Indira Gandhi arvosteli viikon vaihteessa erittäin terävästi Yhdysvaltain ulkomaista avustusohjelmaa ja vakuutti antavansa tukensa Egyptin presidentti Abdel Nasserille, jota hän nimitti "edistykselliseksi henkilöksi".

"Me emme saa avustusta painostuksetta, mutta minä olen vakuuttunut siitä, että saisimme yltäkyllin apua, jos suostuisimme perustamaan kapitalistisen järjestelmän," sanoi mrs. Gandhi lauantai-iltana Ambikapurissa, 500 mailia New Delhistä kaakkoon.

Hän ei jättänyt mitään epäilyä siitä, etteikö USA ollut hänen mielessään arvostellessaan Intian avustajaa.

Lentoemäntä pelasti "kuolleen" naisen

Lontoo. — British Overseas Airways Corporationin lentoemäntä Sue Graham auttoi erään 65-vuotiaan naisen "kuolleen naisen" pelastustyötä Chicago—Montrealin lennon aikana antamalla naiselle suusta suuhun tekohengitystä — "elämän suutelon".

Nainen, jolla oli entuudestaan sydänvika, vietiin Montrealiin saavuttuaan sairaalaan, mistä hän pääsi kuitenkin jo seuraavana päivänä pois.

JUHLAVUODEN KOLME SYMBOOLIA

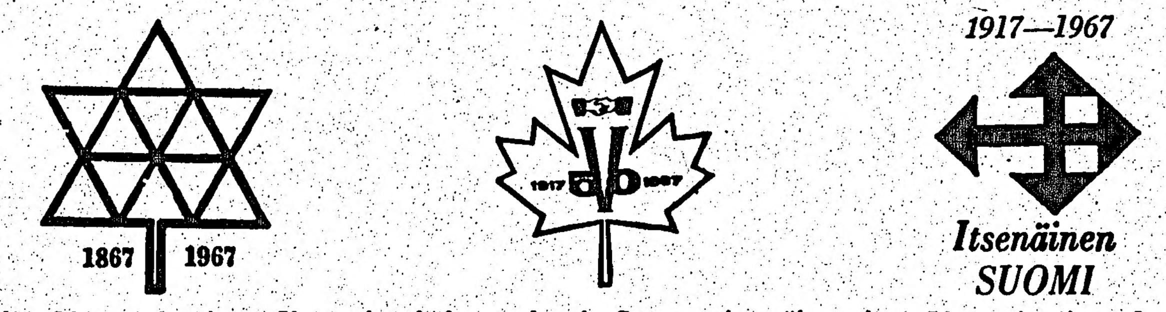

Canadan 100-vuotispäivän, Vapauden kultavuoden ja Suomen itsenäistymisen 50-vuotispäivän kunniaksi

Israel lopetti hyökkäysoperatiot Syyriassa lauantaina iltapäivällä

U Thant tiedoitti Israelin pommittaneen Damaskoksen seutua, kuten Syyria oli aikaisemmin syyttänyt

United Nations. — Ampumisen lopettamismääräystä rikkoen Syyrian alueelle perjantaina tunkeutunut Israel suostui lauantaina iltapäivällä sotatoimiensa lopettamiseen ja välirauhan noudattamiseen Syyrian kohdalta.

Taistelun lopettamisajaksi ilmoitettiin 12.30 EDT. Hetikohtaisesti ei saatu vahvistusta siihen, lopetettiinko hyökkäysoperatiot silloin.

Suezin seudun taistelut päättyivät ilmeisesti perjantaina koska Kairosta ilmoitettiin, että siellä oli silloin kaikki hiljaista.

Mutta Syyrian valtion päämies Nureddin el-Atassi julkaisi lauantaina vetoomuksen kehoittaen syyrialaisia "puolustamaan maan jokaista lokeroa.

Tieto Israelin tunkeutumisesta Syyrian alueelle saatiin sen jälkeen kun YK:n Turvallisuusneuvoston esittämä ampumisen lopettamisvaatimus oli jo astunut voimaan.

Israel väitti aloittaneensa hyökkäysoperatiot sen jälkeen kun Syyrian armeija aloitti "täysvoimaisen hyökkäyksen koko rintamalohkolla".

YK:n pääsihteeri U Thant sanoi, että Israelin ilmavoimat suorittivat lauantaina kolme erillistä pommitusta Syyrian pääkaupungin Damaskoksen seudulla, mutta hän sanoi, että kaikki pommit näyttävät pudonneen tämän ikivanhan kaupungin rajojen ulkopuolelle.

Jerusalemissa Israelin hallituksen tiedonantoministeri sanoi lauantaina, että Israelin sodassa saavuttamat voitot ovat pyyhkineet pois aikaisemmat välirauhasopimukset ja että Israel ei tule vetäytymään takaisin entisille rajoilleen.

Israelin armeijan jättiläiskokoinen pihtiliikehyökkäys aiheutti lauantaina kuolemaa ja tuhoa Syyriassa. Erään nuoren israelilaisen luutnantin kerrotaan sanoneen, että he (syyrailaiset) juoksivat jänisten lailla meidän hattumme nähtyään.

Virallisesti Israelin armeija ei puhunut Syyrian kampanjasta muuta kuin esitti väitöksen, että Israelin asevoimat tunkeutuivat rajan toiselle puolelle (syyrialaisten hyökkäyksen johdosta.

Tel Aviv kiisti Syyrian syytöksen, että Israel on suorittanut ilmapommituksia Damaskoksen seudulla, ja että israelilaisten tarkoitus on vallata Damaskos.

"VOITTAJA" HALUAA PITÄÄ "SAALIINSA"

Voiton hurmassa pohditaan kuinka paljon voidaan pitää nyt vallatuista uusista alueista

Tel Aviv. — Voitettuaan viikon kestäneen sodan ja osoitettuaan sotilaallisen voimansa, Israel yrittää nyt välttää "häviötä" rauhanneuvotteluissa?

Työnnyttyään ampumisen lopettamismääräyksen jälkeen syvälle Syyrian alueella, Israel saavutti viimeisen sotilaallisen tavoitteensa — lujasti linnoitettujen kukkulain kontrollin Syyriassa.

Tätä ennen israelilaiset kaappasivat Saharm el Sheikhin ja mursivat arabien saarron Aqaba-lahden suulta, miehittävät Jardanin joen läntisen rannan, valtasivat Gaza alueen ja suuria alueita Siinain erämaasta.

Samaan aikaan Israel sanoo tuhonneensa tai kaapanneensa suurimman osan arabimaiden tankeista ja lentokoneista.

Englanninkielinen Jerusalem Post sanoi tilanteesta toimituspalstallaan: "Kenekään mielessä ei voi olla pienintäkään epäilyä siitä yleistilanteesta, mikä on hämmästyttävän paljon Israelille edullinen."

Voiton hurmassa olevien Israelin johtohenkilöiden pohdittavana sanotaan olevan kysymys siitä, kuinka paljon yritetään pitää voittosaaliista.

Poliittisten puolueiden johtohenkilöt "varoittavat" jo hallitusta, että sen ei pidä luovuttaa takaisin liian paljoa, eikä ole mitään merkkejä siitä, että hallitus kaipaa tässä asiassa lisätukea.

Israelin hallitus tiedoitti sunnuntaina, että se on muodostanut erikoisen komitean, minkä tehtävänä on hallintokysymysten käsittely vallatuilla alueilla. Poliittiset huomioitsijat pitävät miltei itsestään selvänä, että Israel ei tule palauttamaan takaisin Jerusalemin sitä osaa, minkä sen asevoimat Jordanialta valtasivat. Israelin ei sanota liioin luopuvan Jordan-joen läntisestä rannasta, ellei se saa "lujia takeita" Jordanialta.

Myös Syyrian alueen linnoitetuilla kukkuloilla käyneet tarkkailijat ovat sitä mieltä, että Israel ei halua luovuttaa niitäkään takaisin. Sunnuntaina oli jo merkkejä siitä, että israelilaisjoukot olivat siellä kaivautumassa maahan.

Epätodennäköistä on myös se, että Israel luovuttaa Aqaba lahden suun Egyptin kontrolliin.

Mutta kysyvät eräät huomioitsijat, mitä tapahtuu esim. silloin, jos suuri määrä Palestiinan pakolaisia (arabeja) jää esimerkiksi Gazan alueelle, missä niillä on omistusoikeus maahan? Israel, jonka väestöstä on jo 10 prosenttia arabeja, ei ehkä halua heitä.

LÄHI-IDÄN TILANTEESTA KOLMAS TURVALLISUUSNEUVOSTON KOKOUS

Länsimaiden sanotaan pyrkivän siihen, että saisivat aloitteenteon käsiinsä lähi-idän asioista puhuttaessa

United Nations. — Viikon kuluessa järjestettiin maanantaina Syyrian sunnuntaisen vetoomuksen perusteella YK:n Turvallisuusneuvoston kolmas kokous lähi-idän sotatilanteen johdosta.

Syyria esitti sunnuntai-iltana kiireellisen vetoomuksen selittäen, että Israelin joukot etenevät edelleen Damaskosta kohti. Suunnitelmat edellyttivät, että kokous pidetään kello 10.30 maanantaiaamuna. Viranomaiset eivät ole saaneet ilmoitusta siitä, että lauantaina 12.30 voimaanastunutta ampumisen lopettamismääräystä olisi rikottu.

Syyrian ja Israelin välisen ampumisen lopettamismääräyksen ollessa voimassa länsimaiden sanotaan valmistavan 15-jäsenmaasta muodostuvassa Turvallisuusneuvostossa taktiikka lähi-idän rauhanneuvotteluihin nähden.

Länsimaiden tavoitteena on aloitteenteon takaisin saaminen Neuvostoliitolta ja Bulgarialta, jotka koko viikonvaihteen ajan veivät keskusteluissa näkyvintä osaa tuomitessaan Israelin hyökkäyksen Syyriaa vastaan.

Länsimaiden sanotaan kuitenkin käsittävän, että saadakseen aloitteenteon, niiden tulee puhua paljon selvemmin kuin tähän mennessä Israelin joukkojen takaisin vetämisestä.

Tähän mennessä länsimaat ovat vältelleet Israelin joukkojen takaisin vetämiskysymystä "liian kuumana" perunana. Lähemmäksi tätä kysymystä ne tulivat tähän mennessä viime perjantaina, jolloin USA:n päävaltuutetu Arthur Goldberg toisti presidentti Johnsonin toukokuun 22 pnä antaman lupauksen, että "Yhdysvallat on päättäväinen sillä alueella kaikkien maiden alueellisuuden koskemattomuudesta." Mutta Goldberg yhdisti tiistaina Israelin joukkojen takaisin vetämisen rauhanneuvotteluihin arabimaiden kanssa, mikä saattaa kestää kuukausia tai vuosiakin, kuten Bulgarian päävaltuutettu sanoi.

Luopui "pilleristä" ja sai neloset

Swansea, Wales. — Mrs. Marjorie Price tunsi epämukavuutta ehkäisypillerien nauttimisesta. Hän luopui niistä viime marraskuussa.

Nyt tämä 28-vuotias nainen on naapuriensa huomion kohteena sillä hän synnytti neloset, kaksi poikaa ja kaksi tyttöä — ensimmäiset neloset South Walesin historiassa.

Vauvat painoivat kukin 3 paunaa ja ne pantiin lapsenkaappiin. Ne syntyivät 10 viikkoa liian aikaisin, mutta lääkäri sanoi sekä vauvojen että äidin voivan hyvin.

Soutuveneellä Atlantin poikki

Lontoo. — Kolmekymmentävuotias John Fairfax aikoo soutaa yksinään Atlantin poikki idästä länteen erikoisesti valmistetulla soutuveneellä. Hän toivoo pääsevänsä Floridaan syyskuussa.

N-LIITOLTA VAKAVA VAROITUS ISRAELILLE

Moskova. — Neuvostoliitto tiedoitti lauantaina, että se katkaisee diplomaattisuhteensa Israeliin siksi kun Israel jatkaa "hyökkäystään" ja myös siksi kun Israel jatkaa etenemistään Damaskosta kohti.

TASSin tiedonannon mukaan Neuvostoliitto antoi tätä asiaa koskevan nootin Israelin suurlähettiläälle.

Moskovasta annettiin jo keskiviikkona Israelille varoitus, että jos se ei lopeta hyökkäystään arabimaita vastaan, Neuvostoliitto katkaisee diplomaattiset suhteensa ja voi ryhtyä vielä muihinkin toimenpiteisiin, mistä ei kuitenkaan annettu sen parempaa selitystä.

Lauantaina annetussa nootissa syytetään, että Israelin joukot eivät ole noudattaneet YK:n Turvallisuusneuvoston määrystä ampumisen lopettamiseksi, vaan etenevät Syyrian alueella Damaskosta kohti.

NL:n nootissa sanotaan: "Ellei Israel lopeta heti sotilaallisia toimenpiteitään, Neuvostoliitto, yhdessä toisten rauhantahtoisten maiden kanssa, tulee ryhtymään asian vaatimiin toimenpiteisiin ja järjestää kaikkine seuraamuksineen vastatoimenpiteitä Israelia vastaan."

Vähän aikaisemmin Neuvostoliitto, Jugoslavia ja viisi muuta Itä-Eroopan maata lupasi arabimaille tukensa, jos Israel ei lopeta ampumista, eikä vetäydy takaisin "välirauharajalle".

He eivät määritelleet, kumpaa välirauhaa ne tarkoittivat, vuoden 1948 tai 1956 välirauhaako.

Samalla kertaa edellämainitut maat syyttivät Yhdysvaltoja siitä, että se oli yhdessä Israelin kanssa valmistanut "hyökkäystä" arabimaita vastaan.

Tämä julistus annettiin Euroopan kommunistijohtajain täällä pitämän kokouksen jälkeen. Tässä Euroopan kommunistien julistuksessa varoitetaan Israelia, että jos se ei heti noudata määräystä ampumisen lopettamiseksi ja joukkojensa takaisin vetäytymiseksi, julistuksen allekirjoittajamaat "tulevat tekemään kaiken tarvittavan arabimaiden auttamiseksi hyökkääjän torjumiseksi.

Neuvostoliiton kommunistisen puolueen äänenkannattaja Pravda arvosteli Yhdysvaltain "poliittisia liikemiehiä" siitä, että he yrittävät tehdä Yhdistyneet Kansakunnat järjestöstä "keskuksen minkä tehtävänä on laatia lähi-idän rajat uudelleen imperialististen piirien tahdon mukaisella tavalla."

VAPAUS (LIBERTY)
INDEPENDENT LABOR ORGAN OF FINNISH CANADIANS
Established Nov. 6, 1917
EDITOR: W. EKLUND MANAGER: E. SUKSI
TELEPHONE: OFFICE AND EDITORIAL 674-4264
Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Co. Limited, 100-102 Elm St. West, Sudbury, Ontario, Canada. Mailing address: Box 69
Advertising rates upon application, translation free of charge.
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
Member CANADIAN LANGUAGE PRESS CLUB

TILAUSHINNAT:
Canadassa: 1 vk: $10.00, 6 kk. $5.25, 3 kk. 3.00
USA:n: 1 vk. $11.00, 6 kk. $5.75
Suomeen: 1 vk. 11.50, 6 kk. 6.25

Tapaus Landreville

Vaikka me lukeudumme niihin canadalaispiireihin, jotka tervehtivät sitä kun Ontarion ylioikeuden tuomari Leo Landreville sai vapautuksen tuomarin toimesta, meistä tuntuu, kuitenkin siltä, että hänen asiansa käsittely jätti jotakin toivomisen varaa.

Kuten muistetaan, Ontarion lakimiesyhdistys ehdotti — annettakoon sille täysi tunnustus — että liittohallituksen oikeusministeriön tulisi erottaa mr. Landrevillen sen johdosta kun hän vuonna 1963 Sudburyn pormestarina ollessaan hyväksyi NONG-osakkeiden option, mistä hänen kerrotaan hankkineen peräti $117,000 sijoittamatta senttiäkään omia rahojaan niihin. Myös muistetaan, että NONG-nimellä tunnettu luonnonkaasuyhtiö miltä mr. Landreville nämä osakkeet sai, oli vähää aikaisemmin saanut liikennöimisoikeuden Sudburyn kaupungilta, jonka pormestarina mr. Landreville silloin oli.

Lisäksi muistetaan, että silloinen oikeusministeri kertoi suositelleensa tuomari Landrevillelle, että parempi olisi jos hän toimestaan eroaisi. Landreville kieltäytyi.

Tilanne kehittyi lopulta siihen, että liittohallitus nimitti tuomari Ivan Randin tutkimaan tapaus Landrevillea. Suorittamiensa tutkimusten ja kuulustelujen perusteella tuomari Rand antoi lausunnan, että tuomari Landreville ei ole sopiva tehtäväänsä sen vuoksi kun hän vastaanotti silloisessa tilanteessa mainitut NONGin 7,500 osaketta.

Esittääksemme pitkän asian mahdollisimman lyhyesti me palautamme mieleen vain sen, että seuraten tuomari Randin lausuntoa, että tuomari Landreville on saattanut itsensä tuomarinvirkaan sopimattomaksi, ryhdyttiin asiaa käsittelemään parlamenttiportaassa eli oikeammin sanoen senaatin ja alahuoneen yhteisessä komiteassa, joka puolestaan suositteli Landrevillen erottamista. Lopulta asia alistettiin senaatin käsiteltäväksi, mistä se olisi tullut viimeksi alahuoneeseen.

Nyt, jolloin oli täysin selvää, että parlamentti, maan korkein hallintoelin, tekee päätöksen hänen erottamisekseen, tuomari Landreville veti takatemppujen tekijäin tavoin hatustaan erokirjeen, minkä oikeusministeri sanoi muitta mutkitta hyväksyneensä.

Pitäen yllämainittujen seikkojen lisäksi mielessä ne ristiriitaiset lausunnot, mihin tuomari Rand viittasi, jota tuomari Landreville tätä asiaa tutkiville elimille oli antanut, kysyä pitää — olisi valtiovalta ja oikeuslaitos menetellyt toisten kohdalta yhtä piekämielisesti, yhtä kiirehtimättä ja yhtä huomaavaisesti, mitä meneteltiin tapaus Landrevillen käsittelyssä?

Sanotaan, että kaikki on hyvin silloin kun loppu on hyvin. Nykyaikana tällainen järkeily ei kuitenkaan enää päde. Tapaus Landreville jätti tuhansille ja tuhansille canadalaisille sellaisen vaikutelman, että varakkailla, ja niillä, joilla on vaikutusvaltaisia ystäviä ja yhteyksiä, on sittenkin toisenlainen laki kuin meillä tavallisilla pulliaisilla.

Fasismi nostaa päätään

Viime sunnuntaina Länsi-Saksassa Ala-Saksan osavaltioissa suoritetuissa vaaleissa saivat uusfasistit 2,5 prosenttisen äänisosuuden seitsemään prosenttiin. Se oli yksi lisävaroitus siitä kuinka lähellä pintaa Länsi-Saksassa vaikuttaa vielä natsilainen hapatus. Uusfasistit eivät kyllä vielä päässeet lähellekään valta-asemia, mutta Kansallinen demokraattipuolue (NPD) sai kuitenkin valituksi 10 edustajaa, minkä perusteella siitä tuli huomioon suurin puolue osavaltion parlamentissa Kristillisen demokraattipuolueen ja Sosialidemokraattien puolueen jälkeen.

Asian vakavuutta korostaa se tosiasia, että tämä uusfasistinen puolue on aikaisemmin saavuttanut prosentuaalisesti samantapaista vaalimenestystä Hessenin, Baijerin Schleswig-Holstein ja Rheinland-Pfalzin osavaltioissa. Täten nähdään, että uusfasisteilla on kannatusta hyvin laajalla alueella Länsi-Saksassa.

Tähän kehitykseen on luonnollisesti vaikuttanut se poliittinen ilmapiiri, mitä "demokratisoituneessa" Länsi-Saksassa ylläpidetään. Ei ole sattuma eikä liioin toisarvoinen asia kun vasemmistolaisia, erikoisesti kommunistista puoluetta, pidetään fasistiseen malliin maanalaisena järjestönä ja kun rauhanpuolustajaliikkeitä kohdellaan miltei maanpettäjinä. Kaikki tämä ruokkii, innoittaa ja auttaa äärioikeiston voimia ja selittää osaltaan sen, miksi uusfasistinen Kansallinen demokraattipuolue on saanut näin paljon vaalimenestystä.

Kaiken kaikkiaan on mahdollista että nyt kun Kristillisdemokraattinen ja Sosialidemokraattinen puolue ovat hallituskokoomuksessa, uusfasistisesta puolueesta voi tulla virallinen oppositioryhmä.

Eräät täkäläiset päivälehdet, jotka oikein kyllä ovat huolissaan uusfasismin noususta, pitävät asiaa jonkinlaisena vaaliteknillisenä vaarana, mikä johtuu muka kristillisdemokraattisen ja sosiaalidemokraattisen puolueen vaaliliitosta. Tosiasia tietenkin on, että vaara on olemassa siinä "pinnallisessa demokratiassa" minkä vallitessa ei ole kouluissa voitu vieläkään selittää natsismin todellista olemusta muka sillä perusteella, kun koko vanhempi polvi, opettajat mukaanlukien, olivat tavalla tai toisella sekaantuneet natsismin syleilyyn.

Kun kouluissa, sanomalehdissä, televisiossa, radiossa ja muissa julkisuusvälineissä ja välineissä on suljettu silmät natsismin hirmutöille; kun Hitlerin sotaan sisältyneita upseereja ja muita viskaaleita kohdellaan miltei kansallissankareina; kun vasemmistoa vainotaan ja oikeistoa liehitellään, niin mikään ihme ei ole vaikka uusfasismi nostaakin rumaa päätään Länsi-Saksassa.

Toisin, vallan toisin ovat asiat Itä-Saksassa, missä natsilaisuuden ylistys karsittiin ensi työksi pois koulukirjoista; missä on suoritettu julkista kasvatustyötä natsismiin vajonneiden herättämiseksi ja uudelleen kasvattamiseksi; missä fasistisia oikeistovoimia on suitsittu ja fasismia vastustaville vasemmistolaisille taattu mahdollisimman laajat toimintaoikeudet- ja mahdollisuudet. Siellä on kitketty fasismin juuria syvältä yhteiskuntaelämän mullasta ja tuloksena on, että uusfasismin nousu on siellä tuntematon käsitys.

Jos Länsi-Saksan viranomaiset haluavat tietää syyn uusfasismin nousuun siellä, he saavat vastauksen "ihmettelyynsä" katsomalla kuvastimeen.

Kun Bergoffin "gorillat" riehuivat

LAKONMURSKAAMINEN ENNEN JA NYT

Muodit lakkojen murskaamisessa ovat muuttuneet dramaattisesti sen jälkeen kun tämän maan (USA:n) "lakonmurskaaja n:o ensimmäinen" — Pearl Bergoff — hallitsi sitä alaa omalla aikakaudellaan. Bergoffin lakonrikkurikausi alkoi 1907 ja päättyi 1930. Tällä aikakaudella hän murskasi 175 lakkoa ja luetteli rautatieyhtiöt, laivayhtiöt ja raitiotieyhtiöt kundiensa luetteloon kuuluviksi, kirjoitti äskettäin yhdysvaltalainen veljeslehtemme Työmies-Eteenpäin jatkaen asian selostusta seuraavasti:

Hänen menetelmänsä olivat yksinkertaisia — karkeita ja tehokkaita. Kun työnantaja antoi hänelle lakonmurskaamisurakan, Bergoffin roistojoukot — jotka tunnettiin "gorillain" nimellä — alkoivat kerätä pitkin seutua kaikenlaisia kuona-aineksia, samanlaisia kuin he itsekin. Ideaan sisältyi saada nämä roistot sisälle tehtaaseen, jonka työläiset ovat lakossa. Siellä ne aniharvoin tekivät mitään muuta kuin joivat viinaa ja pelasivat uhkapeliä, jossa menettivät lakonrikkuruudesta heille maksetun palkan Bergoffin gorilloille. "Hyvin vähän mitään työtä ovat lakonrikkurit milloinkaan missään suorittaneet", sanotaan Fortunejulkaisun v. 1935 numerossa, jossa tarkemmin selostettiin sen aikaista lakonmurskaamistoimintaa. "Hänen tuottamansa tavara ei ole sitä, mitä halutaan — hänen läsnäolonsa on sitä, mitä halutaan", sanottiin kirjoituksessa edelleen. Lakkolaiset oli määrä saada vakuutetuiksi — ja he tavallisesti tulivat vakuutetuiksi — että lakkonsa on epäonnistunut.

Bergoffit ovat olleet poissa bisneksestä vuosikymmeniä. Wagnerin työsuhdelaki, joka astui voimaan Rooseveltin hallituksen Uuden jaon lainlaadintana, ja joka sitten tehtiin tehottomaksi Taft-Hartley-lain ja sen täydentäjän Landrum-Griffin-Kennedy-lain kautta, teki aikanaan lopun Bergoffin bisneksestä. Samalla kertaa päättyi myös Bergoffien raakamaiset menetelmät, joihin useinkin sisältyi kapuloilla ja kaasupommeilla varustettujen gangsterien hyökkäykset lakkovahteja vastaan. Mutta se ei johdu siitä, että työnantajat olisivat tulleet sivistyneemmiksi, vaan siitä, että teollisuus on käynyt monimutkaisemmaksi ja työläiset tietoisemmiksi. Samaan aikaan luokkataistelu, jonka ilmaisijana lakot ovat, riehuu edelleen. Ja sitä vastaan työnantajat ovat kehittäneet monenlaisia tekniikoitaan.

Olemme saaneet tilaisuuden tutustua kopion kautta "Huomautus Paceco" (Tyynen meren rannikon insinööriyhtiön) työläisille antamaan ilmoitukseen, jotka työskentelevät kattilantekijäin työehtosopimuksen alaisuudessa. Se on huomautus työsulusta. "Unio äskettäin lakkoutui useita tässä teollisuudessa toimivia firmoja vastaan", sanotaan huomautuksessa. "Unio oli täydellisesti tietoinen, että ylivoimainen enemmistö tämän teollisuusryhmän työnantajista kallistuu kannassaan lakkojen vastustamiseen keskitettynä toimintana. Tämän mukaisesti edelleen kiinni pitäen aikaisemmasta tiedotuksesta, että 'lakko yhtä vastaan on lakko kaikkia vastaan', tällä yhtiöllä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin keskeyttää toimintansa siihen asti kunnes kiista on ratkaistu."

Samanlaisia työsulkuja, jotka todistavat työnantajien solidaarisuutta toisiaan kohtaan, on tapahtunut useissa teollisuuksissa, Chicagon maitoyhtiöistä New Yorkin sanomalehtiin asti. Mutta työnantajat nykyään tekevät enemmän kuin vain yksinkertaisesti asettuvat tukemaan jäseniään, joita lakot iskevät. Ne pitävät kokouksia — kaikenlaisten sotaneuvostojen kokouksia — tarkoituksella yhteisesti keskustella taktiikasta ja strategiasta. Milloin ja minkälaisissa tilanteissa heidän tulee "ottaa vastaan lakko"? Kuinka käyttää hyväkseen uniojohtajien kantaa jäsenistöä kohtaan ja jäsenistön kantaa uniobyrokraatteja kohtaan? Kuinka voidaan tiedonantolaitoksia — sellaisia kuin sanomalehdet, radio, televisio, paikkakuntalaitokset ja yksinpä kirkot — käyttää kansanomaisen ennakkoluulon lietsomiseen lakkolaisia vastaan?

Näitä ja muita samanlaisia kysymyksiä työnantajat vellovat sotaneuvostojensa kokouksissa hyvin paljon samalla tavalla kuin sotilaskomentajat tutkivat taistelukentän strategiaa. Mitkä ovat vihollisen heikkouksia? Missä lepää työnantajien voima? Miten voidaan saada rivijäsenjoukot vakuutetuiksi, että he missään mielessä eivät voi toivoakaan lakon voittamista ja sen avulla edes sen verran saamista, että se korvaisi pitkässä lakossa menetetyn palkan? Paljon muita samanlaisia kysymyksiä vedetään esiin.

Sillä sota on käynnissä työn ja pääoman välillä — vaikka George Meany — AFL-CIO-liiton diktaattorina kuinka yrittäisi väittää päinvastaista. Lakot ja työsulut ovat vain etuvartiotaisteluja tässä sodassa. Ja näiden etuvartiotaistelujen päättyminen ei ole mitään muuta kuin väliaikainen aselepo jatkuvassa taistelussa. Ja syyt siihen ovat selviä. "Työsopimus" on kirjoitettu ja allekirjoitettu siitä minkä ehtojen alaisuudessa työläisten työn riistäminen tulee jatkumaan seuraavat kaksi tai kolme vuotta. Mutta mitään muutosta ei ole tapahtunut siinä perussuhteessa, joka vallitsee kapitalistiriistäjien ja riistettyjen työläisten välillä. Työläiset jatkavat työvoimansa myymistä määrätyllä hinnalla — palkalla — ja kun he ovat tuottaneet vastaavan määrän tällä hinnalla päivästä päivään, he samalla tuottavat ylijäämää työnantajille. Työläisten ostokyvyn jatkuva rappeutuminen merkitsee sitä, että voitetut palkankorotukset ovat pian hukkuneet olemattomiin, ja työläisten kilpailu elinkustannusten polkurattaassa alkaa uudelleen.

Lainlaadinnallisella rintamalla on myös uusi hyökkäys käynnissä työläisten lakkoutumisen kieltämiseksi uusien sortolakien avulla. Alun tähän uuteen hyökkäykseen lakkoutumista vastaan varasi presidentti Johnson estämällä hallituksen valtuuksilla rautatieläiset lakkoutumasta ja sen jälkeen esittämällä lainlaadintaa, jolla voitaisiin heti alkuunsa murskata lakot millä alalla tahansa.

Kaikuna tässä Johnsonin sotahuudosta työväkeä vastaan New Yorkin osavaltiossa saatettiin voimaan uusi laki, joka estää kunnantyöläisiä menemästä lakkoon. Laki astuu voimaan syyskuun 1 päivänä ja siihen sisältyy minkä tahansa kunnan työläisiä edustavan union sakottaminen 10,000 dollaria jokaiselta päivältä, jonka sen jäsenet ovat lakossa; samalla union jäsenten jäsenmaksut pidätetään hallitukselle niin että unio ei voi saada edes sakkorahoja kokoon, puhumattakaan eläkekassoista ja muista sellaisista.

On aihetta aavistaa, että Johnsonin esittämä lakkovastainen lainlaadinta, joka tulee pian esille kongressissa ja ajetaan kiireesti voimaan "työväen ystävinä" kongressiin valittujen kongressimiesten ja senaattorien avustamana, sisältää New Yorkin Rockefellerin lakkovastaisen lain kaikki korvamerkit.

Suuret taistelut ovat tämän maan työväenluokan edessä. Onnettomuudeksi maamme suurinta ammattiliittoa kontrolloivat miehet, joilla ei ole pienintäkään halua johtaa työläisiä tässä taistelussa, vaan sensijaan pois siitä ehdottomaan antautumiseen pääoman voimien edessä.

SYNTYMÄPÄIVIÄ

Karl Joutsi, Sherridon, Manitoba, täytti kesäkuun 1 pnä 78 vuotta.

Leo Laine, Toronto, Ont., täyttää torstaina, kesäkuun 15 pnä 67 vuotta.

Yhdymme sukulaisten ja tuttavain onnentoivotuksiin.

20,000 HENKEÄ OSALLISTUU ITÄMEREN VIIKON VIETTOON

Berliini. — Tänä vuonna kymmenettä kertaa Rostockissa ja muualla DDR:n rannikkoalueella vietettävän Itämeren viikon yhteydessä kokoontuu samoin jo kymmenennen kerran itämerenmaiden, Norjan ja Islannin työläiskonferenssi, jonka merkitys ja laajuus sitten vuoden 1958 ensimmäisen konferenssin on kasvanut moninkertaiseksi.

Kymmenvuotisjuhlalle on omistettu heinäkuun 13. pnä ennen varsinaisen konferenssin alkua juhlallinen avausistunto. Konferenssiin on ilmoittautunut tällä kertaa yhteensä 790 osanottajaa, jotka jakautuvat eri maiden kesken seuraavasti: Tanska 140, Suomi 115, Ruotsi 110, DDR 180 Länsi-Saksa 85, Islanti 12 sekä edustajia Neuvostoliitosta ja Puolasta. Kaikkien muiden maiden paitsi Länsi-Saksan osanottajat ovat ammatillisten järjestöjen valitsemia edustajia

Konferenssin pääalustuksen pitää SAK:n kansainvälinen sihteeri Olavi Saarinen Euroopan turvallisuuskysymyksistä. Muita alustuksia esittävät yksi ruotsalainen edustaja sekä DDR:n ammatillisen keskusjärjestön edustaja. Kokouksen osallistuu Suomesta lisäksi puheenjohtaja Arvo Hautala ja kaksi muuta SAK:n johdon jäsentä sekä vieraana erään SAJ:n liiton tiedotussihteeri.

Kokonaisuudessaan Itämeren viikolle odotetaan ennätysmäärää ulkomaisia vieraita, viime vuonna heitä oli noin 18,000, nyt saapunee pari tuhatta enemmän. Ohjelma noudatelee perinteellisiä latuja. Kulttuuriohjelman huomattavimmat vierailijat ovat Gisela May, Moissejev-yhtye Neuvostoliitosta, Poznanin poikakuoro ja Berliinin sinfoniaorkesteri. Erittäin merkittäväksi muodostunee nyt, kuten viime vuonna viikon ohjelmaan varsinaisesti kuulumaton parlamentaarikkojen tapaaminen, jonka aikana eri puolueita ja katsantokantoja edustavat edustajat ja poliitikot kaikista Itämeren maista keskustelevat Pohjois- ja Keski-Euroopan turvallisuuskonferenssin järjestämiseksi ja atomiaseettomien vyöhykkeiden luomiseksi. Itämeren viikon avauksen suorittaa DDR:n pääministeri Wili Stoph 9. heinäkuuta Rostockissa.

Jumala on sotapäällikkönä

Helsinki. — Karmel-yhdistyksen toiminnanjohtaja Paavali Toivio kertoi lehdistölle, että Jumala on sotajoukon jumala ja että hän on antanut koston israelilaisten käsiin. Yhdistyksen informaatiotilaisuudessa Helsingissä siteerattiin runsaasti raamatunlauseita ja todisteltiin, että Jumala itse on luvannut Palestiinan alueen juutalaisille ja kostaa kaikille, jotka yrittävät estää tämän. Jerusalemin valtaus on merkkinä viimeisistä ajoista.

Karmel-yhdistys on lähettänyt vuodesta 1962 suomalaisia nuoria työskentelemään kibbutzeissa "Raamatun ja Israelin puolesta". Tälläkin hetkellä heitä on runsaasti maassa. Karmelilaiset luottavat ennustukseen jonka mukaan Jumala siunaa niitä, jotka siunaavat juutalaisia.

Valitettavasti suomalaiset nuoret ovat herättäneet pahennusta juutalaisten keskuudessa moraalittomuutensa takia ja yhdistys toivoo, että vapaaehtoisiksi lähtisi vain sellaisia, jotka voivat viedä Israeliin todellista kristillistä sanomaa ja käydä moraalitaistelua tässä maailmassa.

Tilaisuudessa oli vieraana laskuvarjojääkäri Israel Ben Ami, joka toivoi pääsevänsä taistelemaan mahdollisimman pian. Pakolaiskysymyksestä hän ei suostunut puhumaan, koska hän on sotilas, eikä hänellä ole oikeutta tällaisessa tilanteessa esittää mielipiteitä maansa puolesta. Israelissa asuvista yli 200,000 arabista hän sanoi, että näitä tarkkaillaan ja että heidät pyritään eristämään muista arabeista, mutta että he ovat pysyneet solidaarcina Israelille.

Saimaan alueen teollisuusedustajilla myönteinen arvio kanavahankkeesta

Helsinki. — Eduskunnan kulkulaitosvaliokunta tutustui äskettäin Saimaan kanavan rakennustöiden nykyvaiheeseen. — Tämänkin matkan aikana oli havaittavissa se myönteinen piirre, että kiinnostus Saimaan kanavaa kohtaan on paikallisen teollisuuden piirissä lisääntymässä, kertoi valiokunnan puheenjohtaja Rainer Virtanen matkavaikutelmista Kansan Uutisille.

Jo edellisen, Kuopion ja Varkauden alueille suuntautuneen tutustumismatkan aikana paikallisen teollisuuden edustajat korostivat että näiden tehtaiden asema vahvistuu huomattavasti meren rannalla sijaitsevaan teollisuuteen nähden. Eräät pitivät mahdollisena nousua lähes tasaveroiseen asemaan, koska silloin jäisivät pois mm. ylimääräiset laivauskustannukset, mainitsi puheenjohtaja Virtanen.

Saimaan suurella vesistöalueella kanavan rakentamista on luonnehdittu myös järkevimmäksi kehitysaluepolitiikaksi, koska se luo paikallisen talouselämän luonnolliselle vilkastumiselle uudet perusedellytykset. Kanavatyön kustannuksiin on usein kärkkäästi puututtu, mutta samanaikaisesti on unohdettu, että maassamme rakennetaan hyvin kalliita teitä, joilla tosiasiassa on juuri samansuuntainen vaikutus kuin Saimaan kanavalla, jatkoi puheenjohtaja Virtanen.

Kysymyksessä oli TVH:n eduskunnan kulkulaitosvaliokunnalle järjestämä matka, jolloin tutustuttiin Saimaan kanavan rakentamisen nykyvaiheeseen. Matkan aikana selvisi, että noin 80% Saimaan kanavasta on jo valmistunut. Sopimuksen mukaan Saimaan kanavatyö on Suomen rahoituksella saatava valmiiksi viiden vuoden kuluessa eli 21. 8. -68 mennessä. Työt ovat edistyneet hyvin ja pidetään varmana, että kanava valmistuu määräaikaan mennessä. Vuoden 1967 loppuun mennessä on suunniteltu toteutettavaksi loppuun 97% koko kanavatyöstä. Talvikausina 1968 suoritetaan portti asennusten tarkistuksia, luiskaverhousten täydennyksiä ja kerätään vettä kanavaan vuoden 1968 kesällä tarkoitettua kanavan koekäyttöä varten. Edelleen vuoden 1968 aikana tehdään nurmi-istutuksia ja muita istutustöitä.

Kanava-alueelle tulee kaikkiaan 13 siltaa, 6 normaalisiltaa ja 7 läppäsiltaa, jatkoi valiokunnan puheenjohtaja Rainer Virtanen. Läppäsiltoja on asennettu Mustolan ja Soskuan suluille. Juustilan ja Pällin suluille ovat rakenteiden asennustyöt käynnissä. Kivisalmen maantie- ja rautatiesillat on otettu käyttöön jo vuoden 1966 loppupuolella, Nuijamaan maantiesilta on otettu käyttöön vuoden 1967 alussa. Lauritsalan maantiesilta siihen liittyvine teineen otetaan liikenteeseen tämän vuoden heinäkuussa ja rautatiesilta marraskuun alussa, Kansolan läppäsilta samoin Mälkiän sillan rakennustyöt aloitettiin toukokuussa ja työt on tarkoitus saattaa päätökseen vielä tämän vuoden aikana.

Eräänä myönteisimpänä piirteenä oli selvästi havaittavissa se, että kiinnostus Saimaan kanavaa kohtaan on paikallisen teollisuuden piirissä lisääntymässä. Kiinnostuksen kasvua osoittaa sekin, että Varkaus ja Kuopio ovat nostaneet voimakkaasti esille suunnitelman kanavan jatkamisesta Kuopioon saakka. Nykyinen päätöshän edellyttää, että kanavaliikenne ulottuu jo Varkauteen saakka. Laiturien rakentamissuunnitelmien toteuttaminen on myös meneillään Saimaan niillä vesistöalueilla, jotka tulevat liikenneverkon piiriin. Näitä töitä toteuttavat kunnat ja paikalliset teollisuuslaitokset. Tarkoitusta varten varattiin myös tämän vuoden budjettiin pieni avustusmääräraha.

Kustannuksista mainittiin tässä vaiheessa, että viime syksynä lisäbudjetin yhteydessä eduskunnassa ilmoitettu 275 milj. mk:n kustannusarvio näyttää pitävältä. TVH:n edustajat mainitsivat, että nykyisten näkymien valossa summa riittänee peittämään kustannukset lukuun ottamatta niitä mahdollisia indeksikorotuksia, mitä yleinen kustannustason nousu saattaa aiheuttaa.

Jo aikaisemmin eduskunnan kulkulaitosvaliokunta kävi Varkauden ja Kuopion alueella, missä molempien kaupunkien kauppakamarien edustajat esittelivät syväväylän rakentamisvalmisteluja ja kiirehtivät sen rakentamista Varkaudesta Kuopioon.

Saimaan kanavalla oli nyt rakennustöissä noin 1,900 henkilöä ja rakennuspäällikkö otaksui, että määrä nousee kesän kuluessa hiukan yli 2,000 rajan. Kanavan valmistuttua irtautuu siis melkoinen määrä työvoimaa, josta vain osa voidaan sijoittaa linjalle Varkaus—Kuopio, mikäli tehdään päätös mainitun syväväylän rakentamisesta.

PÄIVÄN PAKINA

"TALOUSIHME" JA KANSAINVÄLINEN

"Kun väestön tulot laskevat, ostetaan vähemmän lihaa", kertoo Länsi-Saksan maatalouden keskusmarkkinointi- ja hintavirasto äskettäin julkaisemassaan raportissa.

Onpa totisesti merkillinen toteamus "talousihmeen" maassa arvelee puolestaan Helsingissä ilmestyvän Kansan Uutisten lehden nimimerkki Pilkki ja lisää: Länsi-Saksassa lihan kulutus kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä on todella supistunut tuntuvasti. Samoin korkeammat lihan hinnat ovat vaikuttaneet kuluttajien ostoihin pidättyvästi, sanotaan edellä mainitussa raportissa.

Ei tämä mikään ihme ole, sillä palkat on miltei koko Länsi-Saksassa jäädytetty. hintojen nousu on jatkunut sekä suuri koko- tai osatyöttömyys on jatkunut ja jatkuu edelleen. Länsi-Saksan meteorologinen keskuslaitos tiedoittaa, että sää on edelleen kaunis. Lämpömittari osoittaa merellä (Länsi-Saksan rannoilla) 16—20 astetta ja sisämaassa on 20—25 astetta (C) lämmintä. Länsi-Saksassa oli siis jo muutama viikko sitten täydellinen kesä. Valtakunnan työvoimavirasto puolestaan ilmoittaa, että työttömien lukumäärä on edelleen yli 500,000 henkeä. Ei siis edes kesä ja kärpäset ole pystyneet poistamaan työttömyyttä.

Ensimmäisellä neljänneksellä teollisuustuotanon lasku oli Länsi-Saksassa 8.1 prosenttia. Maaliskuussa tupakkakauppojen myynnin lasku 11 pros. Ja tässä yhteydessä on palattava vieläkin Länsi-Saksan "kansankapitalismin" kukkaseen Volkswagenin Wolfburkin tehtaiden 30,000 työntekijän palkkapusseissa oli 60—90 D-markkaa vähemmän rahaa kuin vuotta aikaisemmin. Eikä Volkswagenin tulevaisuus näytä lähiaikoina mitenkään ruusuiselta sen paremmin työläisten kuin firmankaan kannalta.

Palautettakoon vielä mieliin finanssiministeri Straussin myrkyllinen arvostelu Volkswagenista. Aikaisemmin kerrotun lisäksi ilmeni Straussin "korvallelyöntipuheesta", että Volkswagenin tuotanto supistui kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 31 pros. "Koppakuoriaisihme" on maannut laakereillaan 10 vuotta sen sijaan, että olisi pitänyt kehittää uutta ja kilpailuun kykeneviä malleja. Nyt on jääty odottamaan kunnes amerikkalaiset ja muut ulkomaalaiset autojen tuottajat ovat varastaneet markkinat Volkswagenilta. Strauss hylkäsi suoralta kädeltä Volkswagenin nykyisen johtajan, professori Norhoffin anomuksen verohelpotuksista muka kotimaisen menekin lisäämiseksi. Ei sellainen vetele, että "buumi"- aikana levätään laakereilla ja laskun tullessa käännytään avunpyyntöihin valtiolta, joka muutenkin on joutunut taloudellisiin vaikeuksiin, lausui Strauss.

Nykyisin Länsi-Saksassa on kaikenlaisia taloudellisia poppamiehiä ennustelemassa, milloin alkaa uusi nousu; tämän vuoden jälkipuoliskolla, tämän vuoden lopussa, ensi vuoden keväällä jne. Volkswagenin taloudellisen aseman vaikeutuminen kiinnittää huomiota erityisesti siksi, että se on eräs Länsi-Saksan suurin teollisuusyritys.

Mutta vielä paljon huonommin ovat asiat Länsi-Saksan kivihiiliteollisuudessa. Jokin aika sitten suljettiin Oberhausenissa kaksi kivihiilikaivosta ja 4,000 työläistä sai lopputilin. Kaupungin yllä vallitsi sulkemispäätöksen tultua julkisuuteen epätodellinen ja kummitusmainen hiljaisuus, kertoi eräs länsi-Saksalainen tarkkailija. Seuraavana päivänä kulki kaupungin läpi valtava hiilityöläisten kulkue, joka huusi rytmissä iskulausetta: "Me protestoimme". Länsi-saksalainen tarkkailija totesi kauhistuneena, että kulkueessa kannettiin punaista lippua ja laulettiin Kansainvälistä.

Tällaista ei ole esiintynyt Ruhrin alueella vuosikymmeniin. Jos olisi esiintynyt aikaisemmin, niin niin osanottajat, marssijat, punaisen lipun kantajat ja Internationalen laulajat olisi pantu häkkiin. Tämä peli ei käynyt enää, sillä kulkueen kärjessä oli kaupungin sosialidemokraattinen pormestari.

Länsi-Saksalainen tarkkailija lohdutteli sillä, että marssijoiden päässä oli ei-kommunisteja. Tähän on todettava vastapainoksi, että kun loppuu työ ja raha, niin pelkillä protesteilla ei hankita perheelle elantoa eikä makseta vuokraa, mainitsi eräs kulkueen osanottaja.

Tällaista se on maailman meno. "Talousihmemaassa" on tulossa vetäjän käteen köyden pää.

— Känsäkoura.

Urheilua

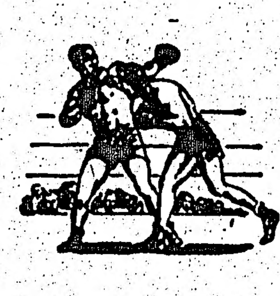

Lupaavia nuoria urheilijoita

Kansakoulujen kolmattatoista vuotuista rata- ja kenttäurheilukilpailua suosi viime lauantaina kaunis aurinkoinen sää.

Kilpailuun osallistui yli 600 tyttöä ja poikaa, edustaen 23 kansakoulua. Kilpailun toinen osa pidetään perjantaina, kesäkuun 23 pnä.

Parhaiten kunnostautuivat lauantaisissa kilpailuissa Karen Lapp, joka sai 4 lajin voitosta 40 pistettä ja Alertsin nuori D. Alatalo, joka sai 3 lajin voitosta ja yhdestä toisesta sijasta 36 pistettä, sekä Gold-Connie Wilson, joka sai 26 pistettä.

Kilpailussa jaettiin kulta-, hopea- ja pronssimitalit kolmelle ensimmäiselle sekä rintamerkit kuudelle ensimmäiselle.

Karen Lapp voitti 60 ja 100 jaardin juoksun sekä pituus- ja korkeushypyn.

Alertsin D. Alatalo voitti 75 ja 100 jaardin juoksut sekä pituushypyn ja tuli toiseksi 200 jaardin juoksussa.

Norpoth EE-kunnossa

Münster. — Tokion hopeamitalimies länsisaksalainen Harald Norpoth saavutti 3,000 metrillä uuden Euroopan ennätyksen 7.45,0 tiistai-iltana Münsterissä järjestetyissä yleisurheilukilpailuissa.

Entinen ennätys oli tasan sekunnin heikompi ja itäsaksalaisen Siegfried Hermannin nimissä. Hän oli saavuttanut ennätyksensä 5. elokuuta 1965. Matkan maailmanennätys 7.39,6 on kenialaisen Kipchoge Keinon hallussa.

Toiseksi Münsterin kilpailuissa sijoittui unkarilainen Lajos Mecser ajalla 7.55,9 ja viidenneksi kenialainen Benjamin Kogo, 8.04,8.

Tuloksia: 3,000 m: 1) Harald Norpoth L-Saksa 7.45,0 (EE), 2) Lajos Mecser Unkari 7.55,9, 3) Gerlach L-Saksa 7.57,4, — 5) Benjamin Kogo Kenia 8.04,8. 100 m: 1) Gert Metz L-Saksa 10,4, 2) Eigenherr L-Saksa 10,5, 3) Krüger L-Saksa 10,6, 1,500 m: 1) Josef Odlozil T-slovakia 3.44,8, 2) Gosewinkel L-Saksa 3.44,9, 3) Lange L-Saksa 3.44,9, 800 m: 1) Franz-Josef Kemper L-Saksa 1.48,4, 2) Kenth Andersson Ruotsi 1.49,5, 3) Wilson Kiprugut Kenia 1.49,5.

Tehkää Suomi-matkanne BATORYLLA!

Gdynia Amerikan Linjan

suosittu matkustajalaiva

M. V. BATORY

liikennöi Montrealin, Kööpenhaminan ja Gdynian välillä.

Kulkuvuorot Montrealista:

KESÄKUUN 29
HEINÄKUUN 26
ELOKUUN 22*
SYYSKUUN 20*

*Turistiluokan säästökauden halvin lipun hinta Montrealista Kööpenhaminaan U.S. $224.00.

Kesäkauden halvin turistiluokan lipun hinta Montrealista Kööpenhaminaan U.S. $266.00.

Kööpenhaminasta säännölliset yhteydet laivalla Helsinkiin tai junalla Tukholmaan ja sitä laivalla Turkuun tai Helsinkiin.

Tehkää paikkatilauksenne heti, osoitteella:

VAPAUS
TRAVEL AGENCY
P.O. Box 69 Sudbury, Ont.

USA vielä pisteen parempi N-liittoa

Montevideo. — USA nousi koripalloilun MM-kisojen suurimmaksi mestariehdokkaaksi voittamalla Neuvostoliiton pistein 59—58 (29—23) keskiviikkoaamuna Montevideossa pelatussa kahden "suuren" yhteenotossa. Molemmat joukkueet esittivät korkeatasoista ja nautittavaa peliä, joskin ottelu oli valitettavasti useiden välikohtausten rikkoma.

Neuvostoliitto johtaa kuitenkin vielä loppusarjaa, koska sillä on yksi ottelu enemmän pelattuna kuin USA:lla, ja häviöstäkin saa näissä kisoissa yhden pisteen. Molemmilla kärkijoukkueilla on kohtaamatta mestaruutta puolustava Jugoslavia, joka voi sekottaa kovastikin muiden laskelmia. Jugoslaavit ovat pelanneet vasta kaksi ottelua. He saivat USA:n vastaansa torstaiaamuna, ja Neuvostoliitto on kantona kaskessa kisojen päätöspäivänä maanantain varhaistunneilla.

Yhden pisteen täpärä tappio oli melkoinen isku Neuvostoliitolle, joka on todella huolella valmistautunut MM-kisoihin viedäkseen ensimmäisen kerran tavoitellun James Naismith-pokaalin.

Päivän toisessa ottelussa Brasilia voitti Puolan pistein 90—85 (47—35) ja omaa hyvät mahdollisuudet pronssiin tai ainakin neljänteen tilaan. Puola on vielä voitoitta, mutta parantanee asemaansa hieman ainakin isäntämaan Uruguayn kustannuksella.

Lohdutussarjassa pelattiin Cordobassa kaksi ottelua. Japani voitti Paragyayn luvuin 80—55, ja Italia löi Perun korinumeroin 68—46.

Tilanne loppusarjassa on seuraava:

N-liitto	4	3	1	318—255	7
USA	3	3	0	223—177	6
Brasilia	4	2	2	301—286	6
Jugoslavia	2	2	0	160—154	4
Argentiina	3	1	2	206—245	4
Puola	3	0	3	224—258	3
Uruguay	3	0	3	178—230	3

Rudhof menetti

Wien. — Itävaltalainen Hans Orsolic voitti ammattinyrkkeilyn kevyen välisarjan Euroopan mestaruuden kukistamalla pistein saksalaisen Conny Rudhofin Wienissä tiistai-itana käydyssä ottelussa. Ottelu kesti 15 erää.

9,000 katselijan kannustamana 20-vuotias Orsolic, joka siirtyi ammattilaiseksi kaksi vuotta sitten, hyökkäsi koko ottelun ajan. Ottelu oli Orsolicin 13. ammattilaiskehässä.

Suomi ja Itävalta tukevat YK:n rauhanpyrkimystä

Helsinki. — Suomi ja Itävalta tulevat mahdollisuuksiensa mukaan tukemaan kaikkia etenkin YK:n piirissä tapahtuvia pyrkimyksiä, jotka tähtäävät rauhanomaisen ratkaisun aikaansaamiseen lähi-idässä, todetaan ulkoministeri Ahti Karjalaisen keskiviikkona päättyneestä Itä-vallan-vierailusta annetussa tiedonannossa.

Siinä sanotaan, että lähi-idän tilanteelle omistettiin suurta huomiota maiden ulkoministerien välillä käydyissä keskusteluissa. Molemmat osapuolet lausuivat toivomuksen, että selkkaus voitaisiin sovitteluteitse saada rajoitetuksi ja pysyvä rauha palautetuksi, jolloin huomioon kaikkien osapuolten elintärkeät edut ja YK:n peruskirjan sekä täten palauttaisi ja pysyväisesti varmistaisi rauhan lähi-idässä. Ulkoministerit päättivät keskusteluissaan suositella myös Suomen ja Itävallan välisen lentoliikenne-sopimuksen solmimista.

KEITTOKIRJA JOKA INNOSTAA NOPEAAN JA HERKULLISEEN RUOANLAITTOON

HYVÄÄ RUOKAA

Koko: 7¾" x 10½", käsittäen 534 sivua
351 valokuvaa — 16 herkullista värikuvataulua
HINTA SID. $13.50

HYVÄÄ RUOKAA on perustava opas nykykodin keittiöön. Sen reseptelhin sisältyy arkiruokia ja juhlaruokia, kansallisia ruokalajeja ja vieraiden maiden erikoisuuksia, ravitsevia kodin ruokia, nopeita pikkuherkkuja illanistujaisiin, dieettiruokia — sekä taloudellisia ruokia laihan kukkaron päiviksi.

HYVÄÄ RUOKAA on olkotie taitavaan ruoanlaittoon. Sen joka reseptissä opettelaan kädestä pitäen eräitä ruoanlaiton 'perusliikkoja'. Lihan, kalan sekä muiden ruoka-aineiden valinnassa ja käsittelyssä annetaan tehokas pikakurssi.

Se on oikea opas keittiöönne koko elämänne ajaksi!

TILATKAA OSOITTEELLA:

VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.
P. O. BOX 69 SUDBURY, ONT.

Ihmiskunnan tarpeet ja avaruustutkimus

Kahden tai kolmen viimeksi kuluneen vuosisadan aikana on ratkaistu lauhkeassa, kosteassa ilmanalassa asuvien ihmisten pääasiallisimmat ravitsemusproblecmat maan viljelyksen tieteellisen kehittämisen avulla. Voimme oikeutetusti odottaa, että nämä alueet sen lisäksi, että ruokkivat omat asukkaansa, pystyvät auttamaan myös huonoimmissa olosuhteissa eläviä kansoja omilla ravintovarastoillaan — ainakin, jos niiden asukasmäärä ei lisäänny ylenmääräisesti.

Mutta on olemassa kaksi muuta aluetta, joissa tilanne on paljon vaikeampi, tropopiset kosteat seudut ja kiertotähtien välinen avaruus. Voi tuntua oudolta, että nämä kaksi yhdistetään tällä tavalla — onhan niistä toinen luultavasti ihmiskunnan kehto, kun taas toiseen ihmiskunta alkaa vasta tutustua; toisessa asuu suunnilleen puolet ihmisrodusta, toiseen tuskin nykyisen sukupolven aikana tulee tunkeutumaan enempää kuin muutama tusina ihmisiä. Siitä huolimatta tuntuu todennäköiseltä, että tutkimukset, joita tehdään astronauttien ravitsemiseksi, tulevat auttamaan tehokkaasti myös maailman nälkäisiä.

On luonnollista, että ravitsemuskysymykset avaruusaluksen ilmapiirissä tai kuussa edellyttävät tieteellistä tutkimusta. Trooppisilla seuduilla voidaan olettaa ensin asuneen metsästäjiä pienissä, eristyneissä ryhmissä, joista eräät myöhemmin muuttivat lauhkealle seudulle ja "keksivät" siellä maanviljelyksen. Sitten maanviljelys levisi myös kosteille trooppisille seuduille. Tämä muutti niiden asukkaiden elämäntavan sellaisiksi, ettei tehokas metsästys enää käynyt päinsä, vaikka toisaalta määrätietoinen ja pysyvä maanviljelyskään ei ollut ehtinyt juurtua. Tämä juurtuminen on nyt mahdollista, siihen pitää vain tutkimuksen avulla paneutua.

VALKUAISAINEITA KASVEISTA

Maan päällä riippuu elintarviketuotanto perimmiltään kasvin lehtien sitomasta ilmakehän hiiloksidista ja sen muuntamisesta auringonsäteiden ja typpiyhdisteiden avulla hiilihydraateiksi, rasvoiksi ja valkuaisaineiksi. Vaikka kaikki kasvit suorittavat nämä toiminnat suunnilleen samaan tapaan, on tuloksissa hyvin suuria eroja. Pääasialliset ravintokasvit — riisi, vehnä, maissi, peruna, maniokki — sisältävät paljon hiilihydraatteja, mutta liian vähän valkuaisainetta riittääkseen yksinään ravinnoksi aikuisille ja vielä vähemmän lapsille. Jos on saatavissa lihaa ja kalaa, ne lisäävät ravinnon valkuaisainepitoisuutta, mutta ovat samalla kalliita. Kasvituotteiden muuntajina ihmisravinnoksi eläimet ovat niin tehottomia, että niihin saatetaan turvautui vain alueilla, joilla laitumia on ylenmäärin. Sitä vastoin tärkkelyspitoiset ravintoaineet, kuten esimerkiksi herneet ja pavut, ovat erittäin arvokkaita valkuaisainelähteitä. Joidenkin kasvien lehtien ruoaksikäyttöä rajoittaa se, että ne sisältävät kuituja ja joskus sellaisia aineita, joita suurissa määrin nautittuina olisivat myrkyllisiä.

Trooppisella, kostealla seudulla kasvavat riisi, maniokki ja jamssijuuri helposti, joten hiilihydraatteja on ravinnossa riittävästi. Mutta tavallisten kotieläinten kasvattaminen on siellä vaikeata ja sateettomien kausien ollessa liian lyhyitä eivät pavut ja herneet ehdi kehittyä täyteen mittaansa. Niinpä valkuaisaineen puute on erittäin yleistä näillä seuduilla. Tilannetta pahentavat vielä erilaiset taudit, joille valkuaisaineen puute valmistaa maaperää ja joita se pahentaa.

On mahdollista, että tutkijat onnistuvat aikaansaamaan valkuaisainerikkaita vilja- ja mukulakasvilaatuja, jotka kasvavat trooppisessakin ilmanalassa tai risteyttämään uusia kotieläinlajeja, joita niillä seuduilla voitaisiin kasvattaa. Mutta tieteellisen tutkimuksen onnistuminen ei aina ole varmaa, ja viisainta onkin tutkia kaikkia mahdollisuuksia, joilla valkuaisaineen tuotantoa voitaisiin lisätä.

Lehtevät kasvit, mukaan luettuina sellaiset, joita ihminen ei voi käyttää ravinnokseen edes pieniä määriä, kasvavat trooppisessa ilmanalassa ylenpalttisen rehevästi, ja jos niille annetaan vähän lannoitusainetta, niin ne tuottavat enemmän valkuaisainetta kuin mikään muu kasvilaatu. Ongelmana on se, miten erottaa valkuaisaine kuitumassan yhteydessä. Sama ongelma esiintyy, jos yritetään käyttää kookospähkinää runsaammissa määrissä, sillä kuituja ja valkuaisaineita on niissä suunnilleen yhtä paljon. Useissa tieteellisissä tutkimuslaitoksissa tutkitaan mainittua ongelmaa ja on olemassa suunnitelmia, joita pitäisi nopeasti ryhtyä kokeilemaan teollisessa mittakaavassa.

KASVU JA LISÄÄNTYMINEN AVARUUDESSA

Jos halutaan käyttää auringonsäteitä kasvun aikaansaamiseksi avaruusaluksessa tai kuussa, ovat ongelmat melko samanlaisia kuin edellä esitetyt. Miehistön ja kuun siirtolaisten aineenvaihdunnan tuloksena syntyy pääasiassa hiilidioksidia ja virtsaa. Valossa kasvit muuttavat nämä aineet hiilihydraateiksi, rasvoiksi ja valkuaisaineiksi muodostaen samalla ihmisille välttämätöntä happea. Mutta meidän tuntemiemme vilja- ja mukulakasvien kasvu on hidasta ja lisäksi se vaihtelee pienimmistäkin muutoksista valaistuksen laadussa ja rytmissä. On ehkä mahdollista korjata tätä herkkyyttä risteytysten, valinnan ja sellaisten kemiallisten aineitten käytöllä, jotka muuttavat kasvien reaktioita; mutta luultavasti olisi helpompaa käyttää nopeakasvuisia lehtikasveja kuin odottaa vilja- ja mukulakasvien kehitystä. Tästä seuraa yllättäen, että avaruusmatkaajien ravinto-ongelmat tuovat mieleen kosteiden trooppisten alueiden asukkaiden ravinnoksi suunnitellut valkuaisaineiden eristysmenetelmät. Astronautit eivät voi nauttia lehtien sisältämien kuitujen takia käsittelemättömiä lehtikasveja virtsan- ja hiilidioksidieristystään vastaavaa määrää. On siis välttämätöntä eristää mahdollisimman paljon lehden ravinnoksi kelpaavasta osasta ja heittää pois muu osa tai keksiä sille jokin muu käyttömahdollisuus.

Tuntuu ristiriitaiselta, että tämän päivän maailmassa, jossa niin monet miljoonat ihmiset ovat aliravittuja, on helpompi saada rahaa avaruustutkimukseen kuin ravitsemuskysymyksen selvittämiseen. Tästä huolimatta kannattaa alleviivata molempien "kuluttajaryhmien" tarpeiden samankaltaisuutta, mikä ensi näkemältä saattaa tuntua uskomattomalta. Avaruustutkimukseen keskittyneet tiedemiehet voisivat oppia paljon niiltä kollegoiltaan, jotka omistautuvat maapalon asukkaiden ravitsemusongelmien käsittelyyn. Jos näitä varoja käytettäisiin viisaasti, saattaisivat roolit vaihtua. (Tri N. W. Pirie, Royal Societyn jäsen, Rothamstedin koeaseman biokemiallisen osaston johtaja/UNESCO).

Käsiteltäessä leipää gammasäteillä säilyy se viikkokausia tuoreenveroisena — ja homehtumatta, kun vain sen pakkaus on tarkoituksenmukainen ja tiivis. Tällaisiin tutkimustuloksiin on päästy Seibersdorfin reaktiokeskuksessa Itävallassa. Siellä on suoritettu huomiota herättäviä samanlaatuisia tutkimuksia myös hedelmillä, hedelmämehuilla ja vihanneksilla.

VIETNAMIN SAATAVA ITSE RATKAISTA KOHTALONSA

Me, Itämeren maiden rauhantahtoisten voimien edustajat, kokoonnuttuamme Tallinnaan perinteelliseen tilaisuuteen, rauhan ja ystävyyden päiville, ilmaisemme mitä lämpimimmän myötämielisyytemme Vietnamin taistelevalle kansalle sanotaan Tallinnan rauhankokouksen julkilausumassa.

USAn sota Vietnamissa on rikos vuoden 1954 Geneven sopimuksia sekä YK:n peruskirjan periaatteita vastaan sekaantumattomuudesta muiden kansojen sisäisiin asioihin.

On välittömästi lopetettava modernien napalmin ja myrkyllisten kemikalioiden julma käyttö Etelä-Vietnamin rauhallisten kylien väestön tuhoamiseen. Pommitushyökkäykset Vietnamin Demokraattista Tasavaltaa vastaan on lopetettava.

Liitymme maailman yleiseen mielipiteeseen, joka tuomitsee amerikkalaisten hyökkäyksen Vietnamiin ja ilmaisee suuttumuksen ja levottomuuden likaisen sodan jatkuvasta kiihdyttämisestä.

Yhdymme niihin, jotka vaativat mitä päättävämmin USA:ta lopettamaan ehdoitta Vietnamin demokraattisen tasavallan alueen pommitukset, lopettamaan kaikki hyökkäystoimet Vietnamin kansaa vastaan, kotiuttamaan kaikki amerikkalaiset joukot Etelä-Vietnamista, myöntämään Vietnamin kansalle mahdollisuuden ratkaista itse kohtalonsa ja toteuttaa ilman ulkopuolista puuttumista sen asioihin kieltämätön oikeutensa rauhaan riippumattomuuteen, suvereenisuuteen, yhtenäisyyteen ja alueelliseen eheyteen.

Tervehdimme tulevaa rauhantahtoisten voimien Tukholmaan järjestettävää maailmankonferenssia Vietnamin tukemiseksi ja toivomme sen edesauttavan maailman kaikkien yhteiskuntapiirien ponnistusten yhdistämistä taisteluun USA:n Vietnamiin kohdistetun hyökkäyksen lopettamiseksi.

Tuhannet kilometrit erottavat Itämeren taistelevasta Vietnamista. Mutta myötämielisyys ei tunne rajoja eikä välimatkoja. Ojentaessamme vietnamilaisille ystävyyden ja avun käden uskomme sen oikean asian voittoon, jonka puolesta Vietnamin kansa taistelee.

Olemme Etelä-Vietnamin Vapautusrintaman ja Vietnamin Demokraattisen Tasavallan puolella.

KORVAAKO TIETOKONE PROFESSORIN?

Helsinki. — Tietokoneet ohjaavat opintoja jo monissa USA:n yliopistoissa, ja täytyy sanoa, että tietokone on todella innostava, kohtelias, tehokas ja kärsivällinen opettaja. Se ei väsy vastaamaan ja se jaksaa yhä uudelleen osoittaa opiskelijalle, missä kohdin on tapahtunut virhe, totesi Oulun yliopiston rehtori, professori Erkki Koiso-Kanttila naurussa suin kertoessaan vaikutelmiaaan kuukauden mittaiselta Amerikan matkaltaan. Rehtori Koiso-Kanttila osallistui ensimmäiseen yliopistojen rehtorien muodostamaan delegaatioon joka vieraili Yhdysvalloissa Suomesta. Matkalla olivat mukana lisäksi Tampereen yliopiston rehtori professori Paavo Koli ja Jyväskylän yliopiston rehtori, professori Martti Takala. Rehtorit tutustuivat matkallaan USA:n korkeakouluihin ja niiden hallintoon.

— Matkamme tarkoituksena on tutustua USA:n ylemmän opetuksen hallintoon, sen organisaatioon liittovaltion, yksityisten valtioiden ja yliopistojen tasolla. Tutustuimme myös uusiin opetusmenetelmiin tv-opetukseen ja muihin audiovisuaalisiin menetelmiin sekä tietokoneella ohjattuun opiskeluun. Minua henkilökohtaisesti kiinnosti luonnollisestikin yliopistojen suunnitteluun organisointi ja tutustuminen uusimpiin tämän alan suuntaviivoihin ja ideoihin sekä rakenteilla oleviin uusiin yliopistoihin. Esillä oli myös ylioppilaiden osallistuminen yliopistojen hallintoon, asuntokysymys, kansainvälinen tutkimusyhteistyö ja stipendiaattivaihto. Yhtenä tärkeänä tehtävänä oli kiinnostuksen herättäminen Suomea kohtaan.

— Matkamme tapahtui Aslan Leader-stipendin turvin. Idea kolmen miehen lähtemiseen on kansleri Saaren ja matkan järjestelyistä vastasi USA:n suurlähetystö. Matka oli hedelmällinen ja erittäin onnistunut. Kolme miestä näkee enemmän kuin yksi, ja kun vielä edustamme kaikkia eri aloja — Koli sosialogiaa, Takala opetusoppia ja psykologiaa ja minä arkkitehtuuria, oli tulos hyvä. Matkustimme Yhdysvaltojen alueella 11,500 kilometriä ja kävimme tutustumassa 15 yliopistoon ja collegeen. Lisäksi osallistuimme muutamiin neuvotteluihin ja kävimme muutamissa tutkimuslaitoksissa, kertoi rehtori Koiso-Kanttila.

Yliopistosuunnittelun puolelta kertoi rehtori Koiso-Kanttila, että USA:ssa on yhtenä uutena ajatuksena — kokeiluna — ns. cluster-suunnitelma. Sen lähtökohtana oli Clermont College Los Angelesin lähellä, joka ryhtyi yhteistoimintaan kolmen muun vastaavan collegen kanssa. Ne kaikki toimivat täysin itsenäisesti, mutta niillä on hallinnollinen yhteistyöelin. Ne tarjoavat myös opiskelijoille mahdollisuuden tenttiä toisissa yhteistoiminnassa olevissa opistoissa. Tätä kokeilua on ryhdytty toteuttamaan myös Semran yliopistossa Santa Cruzissa.

— Erikoisen mielenkiintoinen on Illinoisin Valtion yliopisto Chicagossa. Siellä saneerattiin yliopistoa varten 50 hehtaaria keskeltä kaupunkia ja rakennettiin aivan uusi rakennuskompleksi. Johtuen tilan ahtaudesta on jouduttu suurien liikenneongelmien eteen. Laajentumismahdollisuudet ovat myös heikot. Rakennukset ovat korkeita, 11—23-kerroksisia, mutta arkkitehtoonisesti ne muodostavat erittäin hienon kokonaisuuden.

— Jenkit todella havahtuivat

(Jatkuu sivulla 4)

PAHVILAATIKOT

— Kuulkaas, Virtanen, sanoi Virtasen pomo, olettekos te siivonnut tätä varastoa?

— Kyllä. Käskettiin.

— Oikeinhan se. Minä vain ajattelin noita laatikoita, jotka te olette siirtänyt tuonne peränurkkaan. Missäs ne muuten ovat ennen olleet?

— Pöydän alla.

— Tjaah, no, eipä se kovin hyvä tavaroiden säilytyspaikka ole sekään. Mitä, jos pistettäisiin ne hyllylle? Päälletysten.

— Pistetään vain, minun puolestani, sanoi Virtanen ja pisti laatikot hyllylle ja päälletysten.

Tuli toinen pomo, Virtasen hänkin, sillä Virtanen oli tässä suhteessa rikas mies.

— Mitäs Virtanen nyt on meinannut, kun on tuolla lailla pinonnut laatikot hyllylle. Olisivathan ne sopineet rinnakkainkin...

— Olisivathan ne.

— Pistää nyt sitten... Kas, eikös vain olekin mukavamman näköistä?

— Juu, kyllä se on mukavamman näköistä...

Sitten pistäysi varastossa kolmas pomo, joka ei tosin enää ollut välittömästi Virtasen pomo, mutta sanat hänellä olivat niin painavia, että yhtä hänen sanaansa vastasi pari, kolme pienemmän pomon sanaa.

— No, mutta Virtanen, niin kauan talossa ollut ja saa päähänsä täyttää hyllyt laatikkotavaralla! Hyllytilaa täytyy toki säästää. Pahvilaatikot Virtanen voi kauniisti järjestää tuonne peränurkkaan. Vai mitä?

— Kyllä minä olen ajatellut aivan sitä samaa.

— Mutta ette ole ollut varma asiasta? No, nyt ainakin voitte olla varmakin.

Virtanen noudatti johtajansa kehotusta laatikoiden suhteen ja koetti kaikin keinoin olla varmakin, kuten johtaja määräsi. Mutta kun hänen varsinainen pomonsa tuli uudestaan paikalle, tilanne tuli heti epävarmaksi.

— Eikö Virtanen vielä olekaan siirtänyt laatikoita tuolta nurkasta pois! Laittakaapa se asia kuntoon niin pian kuin suinkin ennätätte! Niin pian kuin Virtanen ennätti, hän siirsi pahvilaatikot roskienpolttouuniin.

— Peijakas, millaista päänvaivaa tuottavat tyhjät pahvilaatikot. Minä ne kerran tulin pistäneeksi pöydän alle talteen, kaiken varalta ja siellä ne olivat saaneet olla rauhassa monta kuukautta. Olisivat saaneet olla tuomiopäivään saakka, ellen olisi liikauttanut niitä sen verran, että joutuivat herrojen silmätikuksi. Eihän siinä sitten muu auttanut kuin polttaa ne silmätikut. Kas, kun se on sillä tavalla, että mikä on poissa silmistä, on poissa mielestäkin, kommentoi Virtanen tapausta kello kuudentoista jälkeen.

TAIMI

KUKKASET

Näyttämötoverimme

HANS VUOREN

MUISTOLLE

Hilma ja Olavi Latvala
Toronto, Ont.

ROMAANEJA

jotka kertovat:
sodan järkyttävästä tuhosta,
inhimillisyydestä,
rakkaudesta ja vihasta

THEODOR PLIEVIER:
Stalingrad
425 sivua — Hinta sid. $1.35

Plievierin kirja on järkyttävien tapahtumien kiihkotonta tilitystä karua sodan filosofiaa. Se on kuin jättiläismosiakki, jonka keskeltä irvistävät totaalisen sodan iljettävät kasvot. Kirjailija osoittautuu taitavaksi taistelutapahtumien kuvaajaksi, mutta parastaan hän kuitenkin antaa kertoessaan keskellä soadn infernoa elävistä ihmisistä.

DAVID HOWARTH:
Me kuolemme yksin
257 sivua — Hinta sid $1.25

Se ei ole vain jännittävä; se on myös järkyttävä.

Tämä merkillinen teos — joka tuo mieleen Williamsin kuuluisan "Hyppyarkun" — kertoo norjalaisen vastarintamiehen, Jan Baalsrudin mielikuvituksellisesta paosta saksalaisten miehittämässä Norjassa. Sen kaikki tapahtumat ovat taruakin jännittävämpää todellisuutta.

DAPHNE DU MAURIER:
Rebekka
431 sivua — Hinta nid. $1.80

Tämä romaani kertoo Max de winterin, Manderleyn upean kartanon omistajan ja hänen nuoren vaimonsa tarinan.

Kirjailija Daphne du Maurier kohosi tällä romaanillaan maailmanmaineeseen. Miljoonat lukivat sen ahmimalla ja Hollywood teki siitä menestyselokuvan.

FRANCOISE SAGAN:
Pidättekö Brahmsista
130 sivua - Hinta sid. $1.25

Francoise Saganin pariisilaisromaani on maailmankuulun kirjailijattaren ennakkoluulotonta kynänjälkeä. Pariisi on tämän ranskalaisen kolmiodraaman taustana: Pariisin kadut, pehmeävarjoiset bulevardit, suurkaupungin yöelämä syksy, talvi ja kevät.

Tilatkaa osoitteella:

Vapaus Publishing
Company Limited
BOX 69 SUDBURY, ONT.

Suomen ulkopolitiikan kehityslinjat 1809 – 1966

147 Sivua — Hinta nid. $1.40

Esitelmäsarja
toimittanut Ilkka Hakalehto

Teos sisältää tärkeät esitelmät, jotka vuoden 1965 syksyllä pidettiin Nuoren Polven Ulkopoliittisen Yhdistyksen järjestämän esitelmäsarjan puitteissa. Yhdentoista politikon ja historioitsijan esitelmät valottavat autonomisen ja itsenäisen Suomen kansainvälisiä suhteita ja ovat omiaan laajentamaan ja syventämään tämän hetken suomalaisen ulkopoliittista ajattelua.

Paasikiven linja

Puheita vuosilta 1944—1956
245 sivua — Hinta nid. $1.75

J. K. Paasikiven puheet vuosilta 1944—1956 valottavat monelta taholta suuren valtiomiehen toimintaa. Tässä poliittisessa ja aatteellisessa testamentissaan hän esittää teoreettisen ja käytännöllisen käsityksensä sotiemme jälkeisen ajan historiasta.

Tilatkaa osoitteella:

Vapaus Publishing
COMPANY LIMITED
P. O. Box 69 Sudbury, Ontario

ONNITTELUMME
Canadan
100-vuotisjuhlanumeroon!

1867 1967 CENTENNIAL CANADIAN CONFEDERATION

VAPAUS ilmestyy erikoisena Canadan 100-vuotisjuhlanumerona kesäkuun 22 pnä. Se antaa tilaisuuden kaikille kansalaisillemme lausua onnittelunsa ja tervehdyksensä maanmiehillemme ja muille canadalaisille, jotka ovat osallistuneet Canadan rakentamiseen.

Valitkaa onnittelunne allaolevista malleista liittämällä nimenne ja osoitteenne ja postittakaa lehtemme konttoriin!

TERVEHDIMME
ja
ONNITTELEMME
uuden kotimaamme — Canadan rakentajia 100-vuotisjuhlavuoden johdosta!

(Nimi)

(Osoite)

(Hinta $3.00)

TERVEHDIMME
ja
ONNITTELEMME
kaikkia kansalaisiamme, jotka työllään ja toiminnallaan ovat auttaneet nyt satavuotisjuhlaansa viettävän Canadan rakentamista ja kehittämistä!

(Nimi)

(Osoite)

(Hinta $4.00)

Vapaus Publishing
Company Limited
P. O. Box 69 Sudbury, Ont.

LUOKITELLUT ILMOITUKSET

FARMI MYYTÄVÄNÄ

70 eekkerin farmi myytävänä irtaimistoineen Wanupissa. Valtatie No. 537 kulkee maan läpi. Hyvät vesitiet, joet ja järvet. Rakennukset koivumetsän keskellä. Myös 4 eekkerin metsätontti myytävänä lähellä tietä. Omistuspaperit on mo'emmista omaisuuksista. Lähempiä tietoja saa:

AUGUST AALTO
R. R. 3, SUDBURY ONTARIO

(6. 10. 13.)

HALUTAAN

LAINATA $1,600.00 TORONTON seudulta tarpeelliseen käyttöön. Hyvä korko maksetaan. Lainaa maksetaan takaisin $65.00 kuukaudessa. Soittakaa puhelin 531-5886.

(10-13-17)

FRANK R. BLOCK, R.O.
OPTOMETRISTI
Puh. konttori 674-4914
kotiin 673-0705
65 ELM STREET EAST
SUDBURY, ONT.
VASTAANOTTO ESPANOLASSA
Keskiv. iltap. ja torst. aamup.

Hienoja
LAATUHUONEKALUJA
SÄHKÖLAITTEITA
ja TELEVISIOITA
Kohtuuhinnalla
VALITTU VALIKOIMA
Espanola Furniture & Appliances
KARL. A. NIEMI, omist.
Puh. 869-2321
175 Station St. Espanola, Ont.

SUDBURY JA YMPÄRISTÖ

MUISTILISTA

Vapaus-kustannusyhtiön johtokunnan kokous tiistaina, kesäkuun 13 pnä kello 7.30 illala liikkeen konttorissa.

Sävel-kuoron harjoitukset Finnish haalilla keskiviikkoisin kello 7.30 illalla.

Työn Puiston mainio sauna on avoinna keskiviikkoisin, lauantaisin ja sunnuntaisin kello 1—11 ip.

Tukkijoella näytelmän lippuja on saatavana Vapauden kirjakaupasta, Sampo-haalilta ja Suomirannalta sekä juhlakomitean joiltakin jäseniltä.

William Lepistö kuoli perjantaina

William Lepistö kuoli äkkiä perjantai-iltapäivällä matkalla Sudburyn General sairaalaan. Hän oli 74 ikävuodellaan.

Suremaan jäivät vaimonsa, Ina Long Lakella, tytär, mrs. Leo Viita (Vieno) myös Long Lakella, poika, Arnie, Thompsonissa Manitobassa.

Hautaustoimitus tapahtuu tiistaina kesäkuun 13 pnä 1967 kello 1.30 Jackson & Barnardin kappelista Park Lawn hautausmaahan.

HYVÄ KIUAS-SAUNA TYÖN PUISTOSSA
Auki keskiv., lauant. ja sunnunt. kello 1 ip.—11 illalla
1742 PARIS ST. SUDBURY

Putkitus- ja lämmitys-
EXPERTIT
• ÖLJYPOLTTIMOITA •
Kustannusarviot vapaasti!
Morrison Plumbing & Heating (Sudbury) Ltd.
PUHELIN 674-0797
184 Elgin St. S., Sudbury

IKKUNOITA, OVIA, 'PICNIC'-PÖYTIÄ

Uutuus "COMBINATION" puisia ulko-ovia — iso luisuva ikkuna kärpäsverkko pysyväisesti ovessa — ei tarvitse vaihdella. Varastossa tavallisia puisia nostoikkunoita — halvin ja edullisin pohjoisalueille. KEHYKSETTOMIA IKKUNOITA — varustettu vahvoilla sivuttain liukuvilla ruuduilla, lännen seetristä raamit — kootaan liiman kanssa. Varastossa vahvoja "PICNIC"-PÖYTIÄ.

VALMISTAMME IKKUNAN JA OVEN RAAMEJA
SUDBURY PLANING MILL
19 Gino St. Copper kadun alkupäästä ylös. Puh. 675-6771

SÄÄSTÖHINNOILLA RAKENNUSTARPEITA
Valmispintaiset "LUAN" MAHONKILEVYT 4' x 8' ja 3/16" vahvuisia 4.95
Tavall. pintaiset "LUAN" MAHONKILEVYT 4' x 8' ja 3/16" vahvuisia 3.65
HAAPAVANEERI 4' x 4' ja 1/4" vahvuisia 1.40
CASH & CARRY
BUILDING MATERIALS
Myös auki tiistai-iltasin ja koko päivän keskiviikkona
St. Charles kadun päässä 674-7471 Sudbury

+
Jackson & Barnard
HAUTAUSTOIMISTO
Nykyaikainen hautaustoimisto, omistautunut hienotunteiselle palvelulle kaikkien uskontojen traditsiooneissa.
VAPAATA PARKKEERAUSTILAA TONTILLAMME
233 Larch St. Sudbury

Matti U. Mäkynen kuoli lauantaina

Sudburyn alueella 36 vuotta asunut hyvin tunnettu kansalaisemme Matti Mäkynen Wanupista kuoli Sudburyn General sairaalassa lauantaiaamuna kesäkuun 10 pnä 1967 lyhyen sairauden jälkeen. Hän oli kuollessaan 70-vuotias.

Matti Mäkynen oli syntynyt Suomessa Jalasjärvellä, tullut Canadaan vuonna 1925 asuen eri paikkakunnilla kunnes muutti Sudburyyn. Ammatiltaan hän oli kirvesmies.

Lähinnä suremaan jäivät: Vaimonsa, Elsie, poikansa, Erkki ja hänen vaimonsa Annikki sekä neljä lastenlasta, veli Sam Wanupissa ja sisko Vera Suomessa.

Viimeinen palvelu vainajalle toimitettiin Lougheedin hautaustoimiston kappelissa maanantaina kesäkuun 12 pnä kello 11 ja laskettiin hänet haudanlepoon Park Lawn hautausmaahan.

Germa voitti 150 äänellä

Uuden demokraattisen puolueen ehdokkaan, M. C. (Bud) German toukokuun 29 päivänä Sudburyn vaalipiirin täytevaaleissa saavuttama voitto tuli lopullisesti vahvistetuksi viikon lopulla.

Tuomari J. M. Cooperin johdolla suoritettu äänten uudelleen lasku lisäsi mr. German äänienemmistöä 38 äänellä. Toisin sanoen, mr. Germa voitti 150 äänen etumatkalla. Mr. German lopullinen äänimäärä oli 12,982 ja liberaalipuolueen ehdokkaan, James Jeromen äänimäärä 12,826.

Germa ottaa paikkansa alahuoneen istuntosalissa huomenna, eli kesäkuun 14 pnä. Hän aikoo pitää myös Sudburyn kaupungin valtuusmiehen toimen selittäen, että hän voi olla alahuoneen jäsenen ominaisuudessa jossakin määrin hyödyksi Sudburyn kaupungille.

Tilatkaa Vapaus!

LOUGHEED
HAUTAUSTOIMISTO
Hautaukset 100 mailin säteellä Sudburysta toimitetaan ilman lisämaksua.
AMBULANSSI-PALVELUS
24 TUNTIA VUOROKAUDESSA
PUHELIN 673-9595
62 Eyre St., Spruce kadun kulm.
SUDBURY

Suomalainen autokorjaamo
D. G. MOTORS
PAUL LUOMA
Erikoistunut automaattisiin vaihteisiin
Yleistä autokorjausta
KAIKKI TYÖ TAATAAN
KOHTUULLISET TAKSAT
Puhelin 674-0988, kotiin 694-4387
387 Bessie Street, Sudbury, Ont.

Delongchamp CARTAGE CO. LTD.
20 Lorne St. Puh. 675-5611
LYHYEN JA PITKÄN MATKAN RAHTIAJOA . . . TALOUSTARPEITA PAKATAAN — MUUTETAAN — SÄILYTETÄÄN — LÄHETETÄÄN
NYKYAIKAINEN VARASTOHUONE

KAIKENLAISTA
PUUTAVARAA
ja
RAKENNUS-TARPEITA
SÄHKÖ- ja PUTKITUS-TARPEITA - MAALIA
kohtuullisin hinnoin
RICHARD LAKE LUMBER
& Builders Supply Ltd.
PUH. 673-8487
Posti: Site 8, R. R. 3, Sudbury
Maantie 69 etelään
Richard Lake

JUHLAJÄRJESTELYISTÄ JA OVILIPUISTAKIN

Suomi-viikon juhlatilaisuuksissa ei ole numeroituja paikkoja, kiitos kysymästä vieraspaikkakuntalaiset, mutta pääsylippuja myydään kuitenkin sekä etukäteen että ovella ja kuhunkin tilaisuuteen vain se määrä kuin haaleissa on tilaa.

Etukäteen tehtävää myyntiä ei ole valitettavasti vielä lopullisesti järjestetty, mutta niitä saa ostaa kaikkiin juhlatilaisuuksiin ainakin seuraavista paikoista: Sampo-haalilta, Suomirannan haalilta, Työn Puiston saunalta, Vapauden kirjakaupasta ja juhlakomitean eräiltä jäseniltä. Muista myyntipaikoista tiedoitetaan myöhemmin. Jos jostakin edellämainitusta paikasta ovat jonkun juhlatilaisuuden liput loppuneet, niin tiedustelkaa toisesta paikasta. Varminta on lipun saannin kannalta se, että hankimme ne eri tilaisuuksiin mahdollisimman aikaisin.

Kuten on aikaisemmin kerrottu, ensimmäinen juhlapäivä on sunnuntaina, kesäkuun 18 pnä. Kello kahdeksan aamulla on erikoinen juhlajumalanpalvelus St. Andrew kirkossa, Larch St. Siellä saarnaa rovasti Niilo Tuomenoksa.

Välittömästi sen jälkeen, eli kello 9.30, on Memorial Parkissa, Brady ja Minto katujen kulmassa Seppeleen laskujuhla.

Myöhemmin päivällä, kello 1.30 ip. alkaa Laurentian yliopiston urheilukentällä mielenkiintoiset rata- ja kenttäurheilukilpailut, minne odotetaan runsain mitoin kisailun ja urheilun ystäviä. "Penkkiurheilijain" iloksi on sanottavaa toistamiseen, että siellä on hyvät istuintilat ainakin tuhannelle katsojalle. Tilasuuteen on myös luvattu järjestää kahvitarjoilu.

Vähää aikaisemmin edellämainittua, eli kello 12 päivällä avataan Laurentian yliopistossa suomalainen taide- ja käsityönäyttely, mikä on avoinna kello kuuteen asti illalla. Avauksen on luvannut hyväntahtoisesti suorittaa yliopiston presidentin puoliso, mrs. Stanley G. Mullins.

Suurta huomiota jo nyt osakseen saanut juhlanäytelmä Tukkijoella kruunaa sunnuntaipäivän monipuolisen ohjelman. Juhlanäytelmä esitetään Finnish haalilla kello 7.30 illalla.

Seuraavina juhlina on Sampohaalille tiistai-illaksi järjestetty ohjelma- ja liikuntajuhla, sekä Laurentian yliopistolle keskiviikkoillaksi varattu Juhlakonsertti, mutta niistä myöhemmin.

Juhlatunnelman täydentämiseksi on varattu myös ajankohtaista kirjallisuutta. Prof. Oiva Saarinen on tutkimustyönsä perusteella valmistanut historiikki-kirjasen Sudburyn seudun suomalaisista. Hän on luovuttanut tämän kirjan, missä on tärkeitä tilasto- ja muita asiatietoja Sudburyn seudun suomalaisista vuosisadan vaihteesta tähän hetkeen asti, Canadan Suomalaisten Satavuotisjuhlakomitealle siinä mielessä, että tämä komitea saa asiallisesti puhuen kaikki sen myynnistä kertyvät tulot. Yksi osa näistä kirjasista on englanninkielisiä, toinen osa suomenkielisiä. Väärinkäsitysten välttämiseksi lienee paikallaan sanoa, että komitea ei ole kirjaa kokouksissaan lukenut eikä tutkinut. Se on siis prof. Saarisen kirja, josta lankeaa kiitos — ja sitä hän ansaitsee työnsä perusteella aika paljon — ja myös edesvastuu professori Saariselle. Kirjan hinta on $1.00.

Myös on valmistettu "mainoskomitean toimesta erikoinen Suomiviikon "Muisto-ohjelma". Tässä ohjelmavihkosessa on runsaasti onnentoivotuksia, mm. Suomen Suurlähettilään tri Reino Palasin ja Sudburyn pormestari mrs. Grace Hartmanin onnittelut. Vihkosesta löytyy koko Suomi-viikon ohjelmisto sekä englannin- että suomenkielisessä asussa; siinä on tietoja Suomi-viikon järjestämiseen osallistuneista yhdistyksistä, seuroista ja yksilöistä. Vihkoseen on jätetty tilaa nimien keräystä ja muistiinpanoja varten. Tämän kuvitetun, 32-sivuisen ohjelmavihkosen hinta on vain 25 senttiä.

Suomi-viikon juhlissa tavataan sanovat nykyään Sudburyn suomalaiset toisilleen.

— W. E.

William T. Mäki kuoli torstaina

Sudburyn General sairaalassa kuoli torstaina kesäkuun 8 pnä 1967 William Mäki Secord kunnasta.

Hän oli ollut sairaana kaksi kuukautta ja oli kuollessaan 76-vuotias.

Mäki oli syntynyt Teuvan pitäjässä Suomessa ja tullut Canadaan, ensin Torontoon vuonna 1926, sitten Sudburyn alueelle asuen täällä 19 vuotta. Hän oli ammatiltaan kirvesmies.

Vainajaa lähinnä suremaan jäivät: vaimonsa, Alli o.s. Nummelin, yksi poika, William Suomessa ja neljä lastenlasta, kolme veljeä, Eino Sudbyryssä, Reino, Quincy, Mass. ja Lauri, Suomessa.

Hautaus toimitettiin Lougheedin hautaustoimiston kapppelista Park Lawn hautausmaahan lauantaina kesäkuun 10 pnä kello 11 ap.

Watersin verojen maksajat ovat tyytymättömiä

Yli 200 Waters kunnan asukasta osallistui veronmaksajain kokoukseen selvittääkseen kysymystä, miksi verot ovat nousseet 125 prosenttia vuoden aikana.

He saivat selville, että lisääntyneet korkeakoulumenot ovat pääsyynä verojen kohoamiseen.

Bernard Csharf, Waters'n korkeakoululautakunnan puheenjohtaja sanoi, että viime vuonna lautakunta sai kunnalta 16,944 dollaria ja tänä vuonna pyydetään melkein seitsenkertaista summaa — 102,168 dollaria.

Hän sanoi, että vuonna 1965 lautakunnan m a a kuntahallitukselta saama 32,000 dollarin ylimääräinen raha-apu oli vähennetty viime vuonna kunnan saamasta avustussummasta. Hän oli sitä mieltä, että rahasumman olisi pitänyt olla koroitus avustuksiin mitä lautakunnan kuuluu saada maakuntahallitukselta ensimmäiselle neljälle vuodelle, niiden parannussuunnitelmien johdosta, joita lautakunta on tehnyt viisi vuotta sitten.

Hän selitti, että enimmät oppilaat voisivat jatkaa koulunkäyntiään Sudburyssä mieluummin kuin Livelyssä. Koulun laajennustyöt Livelyssä maksaisi enemmän kuin kuljetus Sudburyyn.

Tulevia äitejä on varoitettu tupakanpoltosta, sanotaan WHOn aikakauskirjassa, WHO Chroniclessa. Asiaa koskevassa artikkelissa esitetään, että pikkulapsien kuolleisuus synnytyksen aikana ja juuri ennen syntymää on yleisempää niitten lasten kohdalla, joiden äidit polttavat tupakkaa.

Monipuolinen valikoima
Taimeja ja puutarhatarpeita
"Lombardy" haapoja 5—6 jalan $1 kpl.; "Climatis" köynnöksiä, monivuotisia ja vuotuisia kukkien taimeja 65c kori; kasvisten taimeja 65c kori; puita, pensaita, aitapensaita, hedelmäpuita, No. 1 ruusupensaita, istutussipuleja 39c lb.
Hyvää multaa 60c busheli; vanhaa lantaa $1 busheli; "Golden Vigoro" apulantaa, kalkkia, suosammalia, luujauhoa.
Poiketkaa katsomassa ja valitsemassa monipuolisesta valikoimastamme.
BEAUMONT'S
GARDEN CENTRE
Puh. 675-6381
146 Nepahwin Ave. Sudbury
T.L.—17

KUOLLUT

Matti Urho Mäkynen

kuoli Sudbury General sairaalassa lauantaiaamuna, kesäkuun 10 pnä 1967, ollen 70 vuoden ikäinen.

Lähinnä suremaan jäi vaimonsa Elsie (Kauppinen) Mäkynen, Wanupissa, poikansa Erkki ja miniänsä Annikki, Wanupissa; lastenlapset Anneli ja Seppo Mäkynen, lastenlastenlapset David ja Charyl Waine sekä veljensä Sam, Wanupissa ja siskonsa Vera, Suomessa.

Hautajaiset toimitettiin Lougheedin hautaustoimistosta, 62 Eyre Street, maanantaina klo 11 ap. Park Lawn hautausmaahan.

KIRJANPITÄJÄ HALUTAAN

Vapaus-kustannusyhtiön palvelukseen halutaan ammattitaitoinen kirjanpitäjä, joko mies tai nainen, joka hallitsee englannin- ja suomenkielen. Viisipäiväinen 37½ tunnin työviikko, kahden viikon palkallinen loma yhden vuoden palveluksen jälkeen. Liikkeessä on voimassa ryhmä sairaus- ja tapaturmavakuutus, josta liike maksaa puolet kuluista. Union alainen työpaikka. Nykyinen palkka $89.30 viikossa.

Hakemukset suosituksineen lähetettävä kesäkuun 10 päivään mennessä allaolevalla osoitteella ja toimi on otettava vastaan heti.

Vapaus Publishing Company Ltd.
100 ELM ST., WEST tai P. O. BOX 69, SUDBURY, ONTARIO

Korvaako tietokone professorin?

(Jatkoa 3:lta sivulta)

Sputnikien lähtöön. He ovat nyt ottaneet melkoisen laajassa mitassa käyttöön tv-opetuksen, joka tulee myös Suomessa ajankohtaiseksi Tampereen tavoin. Tietokoneilla ohjelmoidut kurssit ovat myös jo käytössä. Periaate on tässä järjestelmässä suhteellisen yksinkertainen. Tietokonekeskus, johon on ohjelmoitu erilaisia opinto-ohjelmia kytketään pääteasemiin. Näitä voi olla satoja, jopa tuhansia. Opiskelija ottaa keskukseen yhteyden puhelimitse, ilmoittaa koneelle kurssinsa ja kone esittää kysymyksen rivikirjoittimella. Opiskelija vastaa siihen ja kone ilmoittaa onko vastaus oikea vai väärä ja myös millä tavoin se on väärä. Kone on todella hieno opettaja, kärsivällinen, kohtelias ja innostava. Pyysin järjestämään rehtoreille tietokonekurssin. Tietokoneita käytetään jo paljon yliopistojen hallinnon järjestämisessä. Stanfordissa tietokone kirjoittaa mm. yliopiston kirjaston kirjaluettelot.

Yhdysvaltojen ylioppilaslevottomuudet johtuivat huomattavalta osin siviilioikeuksista johtuvasta kiistasta. USA:n yliopistoissa asuntolat rakentaa yliopisto, eivät opiskelijat. Mutta opiskelijat pakotetaan joissakin asumaan jopa 24-vuotiaiksi saakka asuntoloissa. Tytöt ja pojat yritetään pitää erossa toisistaan ja toistensa bokseista, mutta huonolla menestyksellä. Opiskelijat haluav tamyös osallistua asuntoloiden ja yliopistojen hallintoon ja päästä kunnolliseen opistoyhteistyöhön. Amerikkalaiset olivat hyvin kiinnostuneita kuullessaan, että Suomessa ylioppilaat itse vastaavat asunto-oloistaan. Tosin sielläkin on mm. Irvine uudessa yliopistossa menty tähän ja kokeilua pidetään erittäin onnistuneena.

— Mielenkiintoista oli tutustua Madisonin yliopiston yhdyskuntasuunnittelun laitokseen, jota johtaa suomalainen professori Leo Jakobson. Hänen kanssaan keskustelimme pitkään tutkimusyhteistyöstä ja stipendiaattivaihdosta. Tämä laitos antaa loppututkinnon jälkeistä opetusta suunnittelijoille, siis jokseenkin samalla tavoin kuin Ouluun suunniteltu laitos antaisi. Olosuhteet ovat siellä hyvin samanlaiset kuin Suomessakin, joten ongelmatkin ovat monessa suhteessa yhteiset, kertoi professori Koiso-Kanttila. — Yleisvaikutelmana haluaisin vielä näin lopuksi sanoa, että amerikkalaiset havahtuivat Sputnikien ansiosta huomaamaan tutkimuksen merkityksen. Liittovaltion budjetissa on tutkimukseen varattu kaksi miljardia dollaria ja esimerkiksi Massachusettsin Institute of Technology (MIT), maailman kuulu korkeakoulu, käyttää vuosittain 100 miljoonaa dollaria pelkkään tutkimukseen. Se on yhtä suuri määrä kuin instituutin koko muu talousarvio.

Parlamentin ei tarvitse siunata talousavustusta

(Jatkoa sivulta 1)

"Minä en näe mitään syytä, miksi minun pitäisi antaa sellaisen vakuutuksen", sanoi oikeusministeri. "Hallituksen ei tarvitse saada parlamentin hyväksymistä tuomari Landrevillen eläkkeelle.

Mr. Landreville ei ole tuomarilain (Judge Act) perusteella oikeutettu saamaan eläkettä, sillä hän ei ole ollut tuomarina 15 vuotta eikä ole täyttänyt eläkkeelle jäämisikää, 75 vuotta. Hän on 57 vuotias ja ollut tuomarina 10 ½ vuotta.

Hallitus myöntää joskus poikkeustapauksissa eläkkeen tuomareille jotka jäävät heikon terveyden vuoksi pois virastaan.

Vaikka tuomari Landreville viittasi erokirjeessään terveytensä heikkenemiseen, hän ei kuitenkaan sanonut huonon terveydentilan pakoittaneen häntä eroamaan.

Jos tuomari Landreville haluaa saada eläkkeen, mikä voi olla $17,333 — kaksi kolmannesta tuomarin vuosipalkasta, mikä on $26,000 — hänen on esitettävä siitä anomus ja samalla lääkärintodistus huonosta terveydestä.

On niin kaokasia sukulaesija kun seehtemes kirnunhuuhevesj.

Iisalmi

* * *

Miestä asialla tarvitaan, pöllöki puita hakkaa.

Rantsila

$75.00
käsirahalla
ja
$75.00
KUUKAUDESSA
(36 kuukautta)
VOITTE OSTAA
— 1967 —
RAMBLER
AMERICAN 220
2-OVISEN AUTON
EMPIRE MOTORS
AUTOLIIKKEESTÄ
(10-13-15-17)

HALUTAAN KOKKI
Mieluummin pariskunta, 45–50 miehelle, Kormak, Ont.
Kysykää:
KORMAK LUMBER COMPANY
Puhelin 673-8459
6 Dufferin St. Sudbury, Ont.
(13.15.17.20.)

KIRJALLISHISTORIALLINEN TUTKIMUS TULENKANTAJISTA
Kerttu Saarenheimo:
TULENKANTAJAT
Tohtori Kerttu Saarenheimon teos on ensimmäinen yhteinen kirjallishistoriallinen tutkimus tulenkantajista. Esityksen runkona on
303 SIVUA — HINTA SID. $5.95
Ryhmän vaiheita ja kirjallisia teemoja 1920-luvulla
Runsas kuvitus
ryhmän kehityksen kolmivaihejaottelu, jonka professori Lauri Viljanen hahmotteli luonnehtiessaan kirjallisuutemme 1920-lukua Yleisradiossa järjestetyssä keskustelusarjassa. Ensin on Nuoren Voiman kausi, sitten suuren hurmion kausi ja lopuksi päädyttiin etsimään nykyaikaa. Näissä puitteissa kirjoittaja — Valtion humanistisen toimikunnan tutkija ja Turun Yliopiston dosentti — tarkastelee 20-luvun lyyristen aiheiden värikästä kaleidoskooppia, jossa heijastuu milloin kauhukuvitelmia ja lahoavien lehtien tuoksua, milloin raivoisaa elämännälkää, eksotiikkaa, satua tai koneromantiikkaa.
Iloisen 20-luvun kirjavia virikkeitä tutkiessaan tri Saarenheimo laajentaa samalla näkökulmaa kirjoista kirjailijoihin, heidän taustaansa ja harrastuksiinsa, ystävyyssuhteisiin ja hilpeään seurusteluun. Painamattomat lähteet, ennen kaikkea ryhmän jäsenten välinen kirjeenvaihto ja haastattelut ovat tuoneet esiin runsaasti ennen tuntematonta materiaalia. Keskeisiä hahmoja ovat Onni Halla, Yrjö Jylhä, Uuno Kailas, Arvi Kivimaa, P. Mustapää, Olavi Paavolainen, Ilmari Pimiä, Elina Vaara, Erkki ja Katri Vala, Mika Waltari ja Lauri Viljanen. Heidän lisäkseen tapaamme ryhmään väljemmin liittyneitä, kirjailijoita, taiteilijoita ja kriitikoita.
Tilatkaa osoitteella:
VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.
P. O. BOX 69 SUDBURY, ONTARIO